ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4492 — ՆՈՅԵՄԲԵՐ 27/10 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1900 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 16 ՇԱՊԱՆ 1318 — ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4492

درعلیه ده غلطه ده (آره وولك) غزته سی اداره خانه سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ և է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ և գաւառներու համար	տարեկան	140 Ղր.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստի փող կ'ընդունուի, 115 դրուշի փոխ 100 դրուշի հաշուով։
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

ՕՐ ՄԸ ԱՌԱՋ ՕՐ ՄԸ ԵՏՔԸ

Բ.

Սուրեանի ուսանողական կեանքը՝ գոհացուցիչ էր։ Իր ընկերակիցներուն մէջ ծանրագլուխներէն մէկը համարուած է միշտ։ Սամաթիոյ վարժարանին մէջ այդ ժամանակները տիրող սովորութիւն մը կար. այն է, առաջնակարգ դասարանի տղաքը լեզուագիտութեամբ պարապեցնելու համար կէսուկէս կը բաժնուէին վիճակաւ։ Մէկ մասը՝ պարտաւոր էր Անգլիերէն դասառութեան հետեւելու, ու միւս մասն ալ՝ Ֆրանսերէնի ուսուցման։ Սուրեան Պօղոս՝ Անգլիերէնի ճիւղին վիճակուած էր ժամանակակից կարգ մը աշակերտներու հետ, որոնց դասատուն էր՝ ծանօթ անգլիաբան Տէր-Սահակեան Աւետիս վարժապետը։ Սուրեան, յետոյ Բարիզ գացած, հոն ալ ըստ բաւականին Ֆրանսերէն ուսած էր։

Հանգուցեալը՝ ի բնէ պատրաստուած չէր դասախօսութեան համար, այլ վաճառականութեան համար հոգի կուտար, և բնութեամբ սէգ էր, չըսեմ հպարտ կամ ամբարտաւան։ Մեր պատանեկութեան ատեն, Լանկայի ընթերցարանը երբեմն կ'այցելէր, երկայն մոյկեր հագած։ Մարդու հետ յարաբերութիւն չէր ուզեր ընել։ Շիտա՛կ լրագիրներու սեղանին կ'երթար, ու հոն Հայ լրագիրներով բնաւ չէր հետաքրքրուեր, այլ մինակ Անգլիերէն լրագիրներով կը զբաղէր, կամ աչքէ կ'անցընէր եւրոպական բոլոր նոր եկած թերթերը։

Ժամանակ մը լսուեցաւ թէ՝ Եգիպտոս գացած է, բարեկամներու շնորհիւ գործ մը գտնելու։ Այդ ժամանակամիջոցին էր որ Ճիտտէի Նաւահանգստին առջեւ անգլիական վաճառականական նաւ մը ընկղմած էր։ Ազդեցիկ բարեկամներու միջնորդութեամբ, Սուրեան Պօղոս էֆ. փոխ-հիւպատոսութեան կամ գօնսոլոսութեան պաշտօնով Ճիտտէ գնաց և հոն, բաւական կլորիկ գումար մը շահելով Պոլիս եկաւ։ Անգլիոյ դեսպանատունէն զինքը Թուրքիոյ այլ և այլ կողմերը ղրկեցին՝ Թարգման-քարտուղարի և փոխ հիւպատոսի պաշտօններով՝ Անգլիական հիւպատոսարաններու համար։ Լոնտոն և Հնդկաստան ալ գացած ու բաւական ժամանակ մնացած է իբր Թարգման։

Սուրեան Պօղոս՝ իր գործը շինած էր, երբ վերջնականապէս Պոլիս հաստատուեցաւ և նախ՝ Թիֆթիքի վաճառականութեան հետեւեցաւ, ու յետոյ Ղալաթիա, սեղանաւորութեան ձեռնարկեց։ Այս յաջողութեան օրերուն մէջ ամուսնացաւ՝ Խամէրեան ընտանիքէն բարեկիրթ աղջկան մը հետ, ուրկէ երկու աղջիկ և մէկ մանչ զաւակ ունեցաւ։ Ինչպէս ըսինք, բնաւորութեամբ հպարտ էր։ Երբ սեղանաւորութենէն բաւական վնասներ կրեց, պարտաւորեցաւ գործադուլ ընել, և ստիպուեցաւ կրկին Եգիպտոս երթալ, նորէն բաղդաւորուելու. բայց տարաբաղդաբար չյաջողեցաւ գործ մը գտնել և ձեռնունայն վերադարձաւ մայրաքաղաքս և տրամադրուեցաւ վարժապետութեամբ ապրելու, բայց ծերութեան մէջ անառակ տղաքը զսպել շատ դժուար գործ էր. Մայսթէրսչաֆթը — ինչպէս ըսինք — փրկեց զինքը այս անտանելի վիճակէն։ Զմոռնանք յիշելու թէ՝ անգլիերէն գիրքերու յաւէտ ընթերցմամբ ու վերծանութեամբ, Սուրեան մերթ բողոքականութեան հովեր ալ կը շնչէր ու կ'արտաշնչէր։ Բայց յետոյ, Հարենց Մարտիկ էֆ.ի թելադրութեամբ ու Վարժապետեան հոգելոյս Տ. Ներսէս Պատրիարքի բարի խորհրդովը սկսաւ բուն Լուսաւորչականներէն աւելի Լուսաւորչականութեան թմբուկը զարնել։ Մեր ըսածը կ'ապացուցանէ անոր նոր երկասիրած «Հիմունք Բարոյականութեան, Գիտութեանց և Կրօնի» անունով դասական եռայարկ երկը, որուն Ա. մասին համար Սուրեան հետեւած է Անգլիացի հոգեբաններուն ու հայազգի հեղինակներու գիրքերուն, ու այսպէս կազմած է իր դասընթացքը, Հոգին՝ հիմն Բարոյագիտութեան, Աստուած՝ հիմն Գիտութեանց, և Հաւատք՝ հիմն Կրօնի նկատելով։ Սոյն գրքին պատրաստուած առձեռն մասերը, այսինքն առաջինը և երկրորդը արդէն Ուսումնական Խորհրդէն, Ազգ. Վարչութեան Կրօնական Ժողովէն վաւերացուած և այժմ մամլոյ տակ են։ Իսկ գալով վերջի մասին, որ է հիմն կրօնի, թերի մնացած է։ Հեղինակը իր օրհասական վերջին վայրկեաններուն մէջ խնդրած է Վահրամ էֆ. Մարգարեանէ որ իր գծած ուղղութեան համեմատ՝ ամբողջացնէ ժամ առաջ այդ գործը ի լոյս ընծայելով զայն, որպէս զի երկու նախընթաց պրակները թերի չմնան։

Սուրեան Պօղոս էֆ.ի սոյն նոր երկասիրութեան վրայ շատ անգամ խօսած ատեն Տիկին Թ. Համամճեան փափաք յայտնած է անոր ընդ փոյթ հրատարակութիւնը տեսնել։ Ասոր համար նորոգ հանգուցեալ հեղինակը կտակած է որ իր նոր գրքին տպագրութիւնը ձօնուի առ Տիկին Աննա Համամճեան, որ Սկիւտար Ս. Խաչ երկսեռ վարժարանաց անխոնջ ու վաստակաւոր Մեկենաս-Խնամակալուհին է։

Մարդիկ կան, որոնց երիտասարդութիւնն ու շահած դրամին իսկ իրենց օգուտ մը տուած չեն, իսկ ծերութիւննին հանրութեան օգտակար եղած է։ Ահա՛ այս դասակարգին կը պատկանէր հանգուցեալ Պօղոս Սուրեան։

Ա. Յ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ

ՈՐԴԵԿՈՐՈՅՍ ՀԱՅՐԸ

ՏՐԱՊԻԶՈՆ, 15 Նոյեմ. 1900

Ձեր պատուական թերթին 4478 թըւոյն մէջ Տրապիզոնէն յօդուած մը կարդացինք, որ Մուրատեան Յակոբ աղայի կնոջ կողմէ իր իննամեայ խորթ աղջկան վրայ ի գործ դրուած ոճիրը պատմելով աւելցուցած էր թէ՝ «անմեղ զոհին արիւնն անոր անսիրտ հօր և անզգայ ազգականաց վրայ կը թափի։» Յօդուածագիրը խնդրոյն վրայ շատ հարեւանցի ծանօթութիւն մը ստացած և միայն իր մտածմանց հետեւելով ծանր սխալ գործելու հարկին մէջ գտնուած է դժբաղդաբար։ Ճշմարտութեան բոլորովին հակառակ յայտարարութիւն մը ընելով, ողորմելի հօր ու վշտաբեկ ազգականներուն վրայ մեղսակցութեան մուրը քսել ուզած է։ Ներկայիս հետ Թղթատարէն կը ստանաք տեղւոյս պաշտօնական լրագրոյն վերոյիշեալ խնդրոյն նկատմամբ գրուած պարունակող թիւը, ուրկէ պիտի հասկնաք թէ պաշտօնական տեղեկագիրները և ամբողջ Տրապիզոնեցւոց համոզումը գազան կնոջ նախանձին շարժառիթը՝ խեղճ աղջկան իր հօրմէն ու ազգականներէն զատ սիրուած ըլլալու պարագան կը նկատեն։

Տրապիզոնի յօդուածագիրը ինքզինքը հերքած էր արդէն երբ կ'ըսէր թէ խնդրոյն վերաբերեալ լիակատար տեղեկութիւնները ի վերջոյ պիտի ստանար. անցած դարձածին անտեղեակ ինչպէ՞ս կրցած է ներքին պատճառը իմաստասիրել և կ'ելլէ իր սիրասուն հոգեհատորին աղեխարշ խողխողմամբ խելակորոյս հօր ճակտին անպատուութեան քարը զարնել։ Եղելութիւնն ու ճշմարտութիւնը հետեւեալն է.

Տեղս հաստատուող Կիւրինցի վաճառական Մարանեան Յակոբ աղայի երկրորդ կինը իր ամուսնոյն և անոր ազգականներուն կողմէ իր իննամեայ խորթ աղջկան ցուցուած սէրն ու գուրգուրանքը չկրնալով քաշել, չարացած է և կ'երեւայ թէ առիթով մը անմեղ կոյսը ոչնչացընելով հանգիստ գտնելու սատանայական խորհուրդը ունեցած է։ Ամսոյս 3ին լուսնալու գիշերը Յակոբ աղա շատ անգամուան պէս իր ննջասենեակին կից սենեակը պառկող զաւկին քովը գացած էր տեսնելու թէ հանգիստ կը քնանա՞յ մի։ Անգամ կինը որ ինքզինքը քնացած ձեւացնելով ուշադիր կ'ըլլայ եղեր էրկանը այդ հոգածութեան, աւելի կը զայրանայ։ Լուսնալու դէմ, երբ ամուսինը տակաւին կը քնանար, վատթար կինը մօտակայ սենեակը երթալով աղջիկը կ'արթնցնէ և «Սաթենի՛կ, վարը հորին մէջ աղուոր գնդակ մը կայ գնա՛ առ», ըսելով ոտքի կը հանէ զայն։ Սակայն հորը ձգելու ձեռնարկութեանց մէջ արգելք տեսնելով, վարի յարկը գտնուող սպասուհին խաբէութեամբ վերը երախային քովը կը ղրկէ և ինք անմեղ մանուկը բռնելով սպանդանոց առաջնորդելու պէս զայն խոր սենեակ մը կը տանի և հոն, հաց կտրելու դանակով վզէն ու կոնակէն կը խողխողէ։ Յետոյ, արեան մէջ ձգելով զայն, սենեակին դուռը կը փակէ։ Կէս ժամ վերջ ամուսինը կ'արթննայ և կինը քովէն հեռացած կը գտնէ. ի զուր կը ձայնէ և տեսնելով որ պատասխան չստանար վար կը վազէ. ի՞նչ տեսնէ. կինը դիւահարի պէս սալօնին մէջ կ'երթայ կուգայ, սպասուհին ոտքի է և աղջիկը չկայ։ «Զաւակս ո՞ւր է» կը հարցնէ. սենեակները կը վազէ և փակ սենեակին բանալին շատ դժուարութեամբ գազանացած կնոջ գրպանէն հանելով սենեակը կը բանայ և իր պաշտելի զաւակը արեան մէջ անշունչ փռուած տեսնելով ինքն ալ կը մարի կ'իյնայ։ Այդ պահուն տան խոհարարն ալ դուրսէն կուգայ, դրացիք և ազգականք կը հասնին, և աղեխարշ ոճրին լուրը քաղաքը կը տարածուի։ Որդեսպան մայրը զղջման բնաւ նշոյլ մը ցուցուցած չէ. միայն սաստիկ յուզումէն բանդագուշել սկսած է և ծանօթներուն ոտքը իյնալով զինքը ազատել պաղատած է։ Ոճրագործը նոյն իրիկունն իսկ բանտ առաջնորդուեցաւ։ Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը շատ հանդիսաւոր կերպով կատարուեցաւ. հետեւեալ օրը՝ որդեկորոյս և խելակորոյս սգակիր հայրը երեք անգամ մարեցաւ յուղարկաւորութեան պահուն, զոր շատ դժուարութեամբ կ'առաջնորդէին։ Ն.

ԱՒԵՐՔԸ ԿՐԹԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՆ ՄԷՋ

Կրթական յաջողուած սկիզբ մը որ իր վախճանին մօտ սակայն կիսատ կը թողուի։ Ահա ինչ որ պատահմամբ կը հանդիպիմ խմբագրականի մը Խարբերդի կեդրոնական վարժարանին փակման նկատմամբ շաբաթներ առջի Արեւելքներուն մէջ, որոնցմէ զրկուած էի այն կողմերէն հեռանալէս ի վեր։ Ու մտածել որ առոյգ գործունէութիւն մը, այնքան ալ համեստ ու օգտաշատ սակայն երեսի վրայ կը թողուի և հին բոյնին մէջ կեանքը կը պակսի. ասիկա է որ ամէնէն աւելի կը տանջէ զիս երբ այնքան մըն ալ մօտ վերաբերութիւններ ունեցած եմ այդ անշուք յարկին հետ։

Ու վերյուշել որ տասնեակ տարիներ առաջ նոյն այդ ժողովուրդն էր որ համանուն վարժարան մը հիմնեց ու խումբ խումբ շրջանաւարտներ հասուց, այսօր սակայն հինին տեղը կանգնող այդ նորը փակ կը մնայ, որովհետեւ ամերիկեան հաստատութիւններ հայ մանկամարդ օրիորդին ու տղամարդին հարկաւոր ուսումը կրնան մատակարարել եղեր ու պէտքը չմնար այլեւս ուրիշ հաստատութեան մը որ տոհմային պիտի ըլլար ու պիտի պատկերացնէր մերը իր բովանդակ երանգներովը։

Դրամական զոհողութեան ըմբռնումը ու անձնատական գործունէութեան երաշխաւորութիւնը կրթական գործերու մասին երբ պակսած կրնայ ըլլայ այդ թաղականներու մէկէն, հարկաւորապէս պիտի ուզէին օրօրուիլ տրամաբանութիւնով մը որ շատ ջուր կը վերցնէ ու միանգամայն չենթադրեր շատ խելք։ Մտածելու այս ծոյլ կերպը, ու այս պաղ ընթացքը կրթական գործելու հանդէպ՝ իրապէս չարդարացներ այն բարի համոզումը որ թերեւս շատեր ունեցած ըլլան Խարբերդի նկատմամբ իբր էն զարգացած վայրերէն մէկը ներքին քաղաքներուն։

Խարբերդի կեդրոնական վարժարանը իրաւ որ չունէր այն շողշողուն արտաքինը ինչ որ կ'ընծայեն դրացի հաստատութիւնները, բայց անուրանալի է թէ հոն աւանդուածը շատ աւելի տոհմային էր և հիմնական։ Ու զգալ որ թափուած աշխատանքին հանդէպ փոխարինութիւն մըն է ասիկա, ապերախտ հատուցում մը, աւերք մը զոր այդ մարդիկը իրենք իրենց ձեռքովը կը պատրաստեն։

Ի՞նչ մտածեց արդեօք Յովհաննէս Յարութիւնեան, երբ այնքան մը ձագուկներուն իր քովէն հեռանալը տեսաւ այն բոյնէն ուր ինք մօրկան մը գուրգուրանքովը կը կրթէր զանոնք։ Տարիէ մը պաշտօնակցութեանս միջոցին կրցայ սակայն դիտել որ Յարութիւնեան անխոնջ ու համբերատար աշխատող մըն էր կրթական այս գործին մէջ, որուն համար շատ անգամ զոհած է իր քսակէն ու ընտանեկան կեանքի հաճոյքներէն իսկ։

Պատճառը չունիմ ո՛չ անկեղծ յայտնութիւն մը ըրած ըլլալու մանաւանդ մէկին հանդէպ քանի որ անիկա պէտքը իսկ չունի ատոր։ Ու մոռնալով ամէն բան պիտի ըսէի թէ ազգային արժանապատուութեան սիրուն գէթ չէ՞ պիտի արժէր օտար երկսեռ հաստատութեան մը ճիշտ քովը այդ հայաշատ թաղին մէջ ունենալ մեր վարժարանը որ ըլլար սակայն հայ տղոց յարմարագոյն կրթավայրը։

Վստահ սակայն որ Խարբերդցիք նոր սթափումով մը ապահովելու ըլլան դրամականը՝ առանց երբեք սպասելու որ Պատրիարք Սրբազանը օժանդակողը ըլլայ իրենց ա՛յն դրամին՝ որուն կարօտը քաշեն թերեւս մեր եղբայրակիցները առաւելապէս աղքատ քաղաքներու մէջ։

Խ. ԲԷՇԻՇԵԱՆ

Քաղաքական Լուրեր

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Քալկանի զինման արշաւախումբը.— Շանկայէն լուրեր.— Գարնան տուրքը.— Զէնքերու ներածում.— Թղթատարութիւն.— Չէնկի պաշտօնանկութիւնը.— Մոնսէնեէօռ Անզէր.— Բանակցութիւնները։

(ԹԱՅՄԶԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ)

ԲԷՐԼԻՆ, 3 դեկտ.— Քալկանի գերման արշաւախումբը վաղը կը վերադառնայ, ճամբուն վրայ որ և է ընդդիմութեան հանդիպած չըլլալուն համար։ Բէքինէն մինչեւ սահմանագլուխը միսիոնարական բոլոր հաստատութիւնները քանդուեր եւ քրիստոնեաները բնաջինջ եղեր են։ Արշաւախումբը, սակայն, որ և է պատիժ չէ գործադրեր. միայն անպատասխանատու երեք պաշտօնատարներ գլխատեր եւ իր անցած բոլոր քաղաքներէն տուրքեր գանձեր է, որով ձեռք բերած արդիւնքը ոչինչ է։ Չինացիները բնականաբար ցնծութեան մէջ են, տեսնելով որ այդչափ դիւրութեամբ կ'ազատին պատիժէ։ Տըրուած վկայութիւններէ հաստատուեցաւ որ Ուոթս ձոնս հարիւրապետը Քալկանի մօտ չորս օր անասելի տանջանքներ կրելէ ետքը սպաննուեր է։ Լրագիրները բոլորովին սխալ տեղեկութիւններ կը հրատարակեն՝ Շանկայէն Սի-Նկան-Ֆու դրամ ղրկուած ըլլալու մասին։ Մաքսատան հասոյթէն բնաւ առաքում չէ եղած Սի-Նկան-Ֆու, բայց Չինկ-Հիանկ նահանգին տուրքերը որոնք ութ միլիոն թալէլ կը հասնին, Շանկայի միջոցաւ Սի-Նկան-Ֆու ղրկուած են։

Շանկայ.— Չինական հեռագիրներու տնօրէն Չէնկի կողմէ եղած փորձերը՝ Թիէն-Չինի հետ հեռագրական հաղորդակցութիւններ հաստատելու համար, հոս մինչեւ մէկ աստիճան յուզում պատճառեցին. այդ ձեռնարկին վտանգը յայտնի կ'երեւայ։ Պ. Տէթրինկի անուանումը՝ իբրեւ մաքսատանց Քօմիսէր Թիէն-Չինի, շատ կը քննադատուի, վասն զի այդ անձը յարաբերութեան մէջ է Լի-Հունկ-Չանկի հետ։ Թիէն-Չինի մէջ Ճաբոնի արտօնութեան սահմանը ընդարձակուեցաւ մինչեւ բնիկներու քաղաքին հարաւային կողմի դուռը։

—Զրոյց կայ թէ Չինու արքունիքը Բէքին պիտի դառնայ։ Տեղական իշխանութիւնները կ'երեւայ թէ հրաման ստացեր են ըստ սովորութեան իրենց բրինձի գարնան տուրքը Բէքին ղրկել։ Տեղական լրագիրները կը ծանուցանեն թէ Չինու արքունիքը որոշած է հրամայել որ Թուան և Թունկ-Ֆու-Սիանկ գլխատուին։

—Ճաբոնի հիւպատոսը հրաման ստացաւ ետ առնել իր ստորագրութիւնը այն հիւպատոսական զեկոյցէն որ կ'արգիլէ զէնքերու ներածութիւնը։

—Ռուսերը ստանձնեցին Նիու-Չուանկի մէջ թղթատարական վարչութիւնը. նաեւ ծանուցում մը հրատարակեցին թէ իրենք պիտի գանձեն տեղական տուրքերը։

—Չէ-Քիանկի նոր կառավարիչը հրահանգ ստացաւ կարգադրել այն խնդիրները որոնք առաջ եկած են Չու-Չէուի միսիոնարներուն սպաննուելէն, որոնց հետեւանքով նախորդ կառավարիչ Չէնկ պաշտօնանկ եղաւ, սակայն Չէնկի պաշտօնանկութեան վերաբերեալ հրամանագիրը գոհացուցիչ չէ։ Գործուած թշնամանքներուն համար բան մը չըսեր և միայն կը հրամայէ Չէնկի՝ հեռանալ իր պաշտօնէն։

Պէրլին.— Բէքինի գերման դեսպանը կը ծանուցանէ թէ դիտել տուեր է մոնսէնեէօռ Անզէրի որ Սի-Նկան-Ֆու երթալ կ'ուզէ կուսակալ Եուան-Չի-Քայի հետ տեսակցելու համար, թէ այդ ուղեւորութիւնը շատ վտանգաւոր է։ Դեսպանը հեռագրեր է Եուան-Չի-Քայի՝ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնել՝ եպիսկոպոսը պաշտպանելու համար։ Եուան-Չի-Քայի շատ հաճոյակատար լեզուով մը պատասխաներ է թէ բոլորովին պատասխանատու է մոնսէնեէօռ Անզէրի ապահովութեանը համար։ Եպիսկոպոսը նոյեմ. 30ին ճամբայ ելեր է Չինկ-Թաոյէն։

Շանկայ, 4 նոյեմ.— Բէքինի մէջ հաշտութեան բանակցութիւնները սկսան անցեալ կիրակի։ Այս լուրը տակաւին պաշտօնապէս հաստատուած չէ։ Օտար դեսպաններուն և չինական պատուիրակներուն միջեւ գոյացած համաձայնութեան արդիւնքը այն է թէ յանցաւոր պաշտօնատարներուն պատժուիլը առաջին պայմանը պիտի չըլլայ։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Ատենապետին ընտրութիւնը.— Կ. Կիլլի՝ կեղծամով.— Փոքր աթոռէն մեծ բազկաթոռ.— Երդում։

Լոնտոն, 4 դեկտ.— Պ. Կիլլի արքունական համազգեստով և փոքր կեղծամով մը ներկայացաւ. փոխանակ քանդակներով զարդարուն թիկնաթոռի մը, նըստեցաւ սեւ փայտէ փոքր աթոռի մը վրայ։ Ասոր պատճառը այն էր թէ Պ. Կիլլի տակաւին ամբողջութեամբ ստանձնած չէր ատենապետութեան պաշտօնը. թագուհիին հաւանութիւնը միայն մնացած էր։ Հետեւաբար կէսօրին քարտուղարը խնդրեց ժողովականներէն որ Լորտերու Ժողովը երթան։ Երեսփոխանները մեկնեցան։ Հոն ծանուցուեցաւ Պ. Կիլլիի թէ թագուհին վաւերացուցած է անոր ընտրութիւնը իբրեւ ատենապետ Երեսփ. Ժողովին։

Երեսփոխանները վերադարձան իրենց ժողովասրահը, ուր Պ. Կիլլի անձամբ իր պաշտօնակիցներուն ծանոյց թէ իր պաշտօնը վաւերացած է. նաև շնորհակալութիւն յայտնեց իր վերընտրութեանը համար։ Պ. Կիլլի յետոյ ոսկեզօծ Ս. Գիրք մը առնելով ձեռքը, սա խօսքերը արտասանեց.

«Ես, Ուիլեէմ Քորթ Կիլլի, կ'երդնում

—)(50)(—

ԺՈՐԺ ԹՐԱՏԷԼ

ԴԵՂԻՆ ՄԱՐԳՐԻՏ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԼՈՐՏ ՌԻՉՄՈՆՏԻ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐԸ

Ժ.

Ռաուլ քաղցր ժպիտով մը և գլխով ժխտական պատասխան տուաւ։ Ի՞նչ հարկ կար ընթերցանութեան։ Ո՛ր գիրքը, լրագիրը կրնային զինքը շահագրգռել, քանի որ Նիամա իր քով կը գտնուէր։

Նիամա հիացիկ լռութիւն մը պահեց իր սիրելիին քով, որ իր տխեղծ ու վատուժ ձեռքին մէջ առաւ Նիամայի ողորկ ու բարեձեւ մատները և խանդաղատանքով սեղմեց զանոնք։ Վարագոյրներուն ետեւէն յասմիկի և արեւածաղկի գգլխիչ ու քաղցր բոյրեր կը բարձրանային ու դուրսը ծառերուն վրայ թառած չիկահաւեր անդադար ճռուողիւններ կ'արձակէին։

—Երգեցէք, ըսաւ Ռաուլ յանկարծ, շփացած տղու մը քմահաճոյքովը, զոր հիւանդները կ'ունենան յաճախ։ Երգեցէք ինչպէս երբեմն երբ փոքր էիք....։

Նիամա ժպտագին սկսաւ երգել Թամուլերէն լեզուով հետեւեալ մեղեդին, զոր Ռաուլ հրապոյրով յիշեց իր մտքին մէջ։

«Թանկագին քար մը մարգին վրայ կ'իյնայ—Խոտին մէջ կը տեսնուի անոր շողերը—Բայց քու սէրդ կը նմանի՞ տերեւին վրայ պսպղացող ցօղին—Անոր պէս՝ արեգակը ելլելուն կ'անհետանայ միթէ՞—Լուսինը իր պայծառութիւնը կը սփռէ, լուսաւորները կը շողան—Ագռաւները բրինձի դաշտերուն վրայ կը յարձակին—Եթէ բարեկամս չի հաւատար իմ երդումներուս—Թող պատռէ սիրտս՝ և նայի անոր մէջ...

Նիամա կանգ առաւ վերջին տունին վրայ։ Աղմուկ մը հասած էր ականջին, ցաւագին ու տարօրինակ աղմուկ մը։ Հեծկլտանքի, խուլ հառաչի մը ձայնն էր կարծես։ Իսկոյն դէպի դուռը վազեց ու զայն բանալով՝ իր առջեւ գտաւ Եամպօն որ դրան շրջանակին կրթնած մտիկ կ'ընէր։ Արցունքի երկու խոշոր շիթեր այտերէն վար կը հոսէին։ Երբ Դեղին Մարգրիտը տեսաւ՝ շփոթած, բարկացած կանգ առաւ. վայրագ շող մը փայլեցաւ իր աչքերուն մէջ։ Նիամա անհաբեկած քայլ մը ետ գնաց. երբեք այդ վիճակին մէջ չէր տեսած հաւատարիմ Եամպօն։

—Ինչո՞ւ կուլաս բարի Եամպօս, ըսաւ Նիամա։ Մեծ վիշտեր ունի՞ս միթէ. կարելի չէ՞ ամոքել զանոնք։

—Եամպօ վիշտ չունի, պատասխանեց խոհարարապետը գլուխը ցնցելով։ Եամպօ քովի սենեակը կը գտնուէր, երբ Օր. Նիամայի ձայնը լսեց, որ հայրենիքին մէկ երգը կ'երգէր. այն ատեն իր երկիրը միտքն ինկաւ ու սկսաւ կնոջ մը պէս լալ։

Ու աս ըսելէն յետոյ՝ առանց գլուխը իրեն դարձնելու խոյս տուաւ։

—Չեմ գիտեր ի՞նչ ունի Եամպօ, ըսաւ Նիամա ինքնիրեն, երբ սենեակ կը մտնէր։

Այդ միջադէպին վրայ չխօսուեցաւ բնաւ։ Հանրի և Նաթալի իրենց մօրը ընկերակցութեամբ քանիցս այցելութիւններ տուին հիւանդին։

Եամպօ իրիկուան ճաշին, սովորականին պէս սպասարկութիւն կ'ընէր. սեղանէն ելած ատեն Նիամա գորովալից ժպիտով մը հարցուց Եամպոյի։

—Ալ վիշտ չունիս, այնպէս չէ՞։

—Եամպօ ալ վիշտ չպիտի ունենայ երբե՛ք, պատասխանեց ծանր ձայնով մը։

Թերեւս Նիամա նուազ անփոյթ և վստահ ըլլար, եթէ Եամպոյի հետեւելով դուրս ելլէր և լսէր Եամպոյի սա խօսքը, զոր քանիցս կրկնեց։

—Օ՛հ, անէծք անոնց, անոր... եւ սակայն պէտք է... պէտք է որ։

Հետեւեալ օրը Պրիէն սենեկազգեստ մը հագցնելով Ռաուլի՝ իր թեւերուն մէջ առաւ զայն և թիկնաթոռի մը մէջ նըստեցուց. Ռաուլ առաջին անգամ ըլլալով անկողնէն կ'ելլէր։

—Բայց տէր իմ այդ դիրքին մէջ նստած պիտի յոգնիք։ Գիտեմ Օր. Նիամայի համար է որ անկողնէն ելաք... բայց պիտի ըսեմ անոր։

—Կ'արգիլեմ ձեզ՝ ըսելու։

—Եւ սակայն պիտի ըսեմ։ Ամբողջ օրը այդ թիկնաթոռին վրայ անցընել չըլլար։ Բժիշկը տակաւին քանի մը դգալ արգանակ միայն տալ պատուիրած է։

—Կը հաճի՞ս լռել, ծերուկ մրմռացող, ըսաւ Ռաուլ. կը յոգնեցնես զիս։

—Երթամ ծխափողս վառեմ։

—Ի՞նչ կ'ուզես ըրէ, բայց հանդարտ թող զիս։

Պրիէն դուրս ելածին պէս՝ Նիամա որ դուրսը ականջ դրած մտիկ կ'ընէր — չէ՞ մի որ սիրահարները միշտ կասկածոտ են — դրան վարագոյրը բանալով ներս մտաւ։

—Օ՛հ, անկողնէն ելեր էք. անխոհեմութիւն է ձեր ըրածը, ըսաւ Նորատի աղջիկը։ Ի՞նչ պիտի ըսէ բժիշկը։

Ռաուլ շարժումով մը ապահովցուց զայն։ Ո՛չ, անխոհեմութիւն չէր ըրածը, աղէկ ու զօրաւոր կը զգար ինքզինքը և իբր ապացոյց կ'ուզէր ոտքի ելլել և ձեռքը իրեն երկնցնել։ Բայց հագուած միջոցին զգացած յոգնութիւնը չէր անցած տակաւին։ Այտերը մեղրամոմի գոյն առին ու թեւերը ուժասպառ վար ինկան։

Սարսափ մը նկարուեցաւ Նիամայի դէմքին վրայ։ Դէպ ի անոր խոյացաւ թեւերը բացած։

—Օ՛հ, իմ սիրելի Ռաուլս, իմ սիրելի Ռաուլս։

—Հոս քովս կեցիր, ճիշդ քովս, պատասխանեց Ռաուլ։ Ի՛նչ անուշ զգայութիւն, ի՛նչ անհուն երջանկութիւն է որ կը զգամ։ Մարդ կը բաղձայ մեռնիլ այսպիսի երանութեան վայրկեանի մը մէջ։

—Ինչո՞ւ մեռնելու վրայ կը խօսիք. պէտք է ապրինք իրարու համար, սիրելիս։ Եթէ դուք մեռնիք, Նիամա ա՛լ չի կրնար ապրիլ այս աշխարհի վրայ։

Ռաուլ իր քով քաշեց զայն և իր գլուխը կրթնցուց անոր գլխուն։

—Մի յուզուիք, ըսաւ Նիամա յիշելով բժիշկին պատուէրները, որ հիւանդին արգիլած էր բուռն յուզումները։ Պէտք է հանդարտ մնաք ու ինքզինքնիդ բռնէք. շատ մը լուրեր ունիմ ձեզ հաղորդելիք։

Ռաուլ հանդարտեցաւ, բայց սաստիկ ծարաւ մը կոկորդը կ'այրէր։

—Ումպ մը պաղ ջուր, սիրելի Նիամաս, մէկ անգամ միայն, ըսաւ Ռաուլ։

Նորատի աղջիկը գլուխը ցնցեց։

—Պաղ ջուրը բոլորովին արգիլուած է։ Բժիշկը պատուիրած է տաք լէմոնատ միայն տալ ձեզ։

—Չա՛ր, ըսաւ Ռաուլ ժպտելով։

Մայա-Նիամա գաւաթ մը տաք լէմոնատ տուաւ Ռաուլի զոր մէկ անգամէն խմեց։ Յետոյ Նիամա Ռաուլի խնդրանքին վրայ՝ թիկնաթոռի մը մէջ անոր դիմաց նստաւ ու առջի օրը Նաթալիի հետ ունեցած խօսակցութիւնը պատմեց։ Իրենց սէրը գաղտնիք մը չէր ալ, ամէնուն ծանօթ էր տան մէջ։ Հանրի և Նաթալի գիտէին թէ Պ. տը Պլինեաք և Մայա-Նիամա փոխադարձաբար կը սիրէին զիրար։ Նորատի աղջիկը պիտի շարունակէր իր խօսակցութիւնը, երբ Պրիէն ներս մտաւ։

—Ի՞նչ կայ, ըսաւ Ռաուլ։

—Մաքուպա ծխախոտս կորսնցուցած ըլլալով, ստիպուեցայ ձեր գարշելի ծխախոտէն ծխել։ Բայց չեմ կրնար վարժուիլ այս ծխախոտին. գլուխս կը դառնէ։

(Շարունակելի)

թէ, օրէնքին համաձայն, միշտ հաւատարիմ պիտի մնամ Վեհ. Վիքթորիա թագուհիին, անոր ժառանգորդներուն եւ յաջորդներուն։ Աստուած օգնէ ինծի։»

Պ. Կիլլի երդումը ընելէ ետքը համբուրեց Ս. Գիրքը, մագաղաթ մը ստորագրեց և դուրս ելաւ։ Քիչ վերջը բարապանները բերին քանի մը սեղաններ, Ս. Գիրքեր, մագաղաթներ, գրիչներ ու կաղամարներ, զորս կարգով շարեցին և ապահով ըլլալէ յետոյ թէ կաղամարներուն մէջ մելան կայ, մեկնեցան։ Քանի մը վայրկեան վերջը նորէն եկաւ Պ. Կիլլի. բոլորովին փոխուած էր. փոքր կեղծամին տեղ դրած էր Լուի ԺԴ.ի փառաւոր կեղծամ մը որ մինչեւ ուսերը կ'իջնէր՝ խոպոպներով. արքունական համազգեստին տեղ՝ սեւ ու երկայն չքեղ հագուստ մը և պարզ փողկապին տեղ՝ գեղատեսիլ լանջանոց մը։ Ատենապետին ժամանումէն ետքը երեսփոխանները՝ հինգական հոգի՝ մօտեցան սեղաններուն, Ս. Գրքերուն վրայ երդում ըրին, մագաղաթները ստորագրեցին, ատենապետին առջեւ խոնարհութիւն ըրին և դուրս ելան։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Լորտ Ռոպէրթսի հրաժեշտը.—Զինուորներուն համբերատարութիւնը.—Անգլիոյ կորուստները.—Զանազան լուրեր։

Տրլպան, 3 դեկտ.—Լորտ Ռոպէրթս, իր բանակին ուղղուած հրաժեշտի գիր մը մէջ, կը գովէ զինուորներուն քաջութիւնը, համբերատարութիւնը և անձնուիրութիւնը։ Կը յայտարարէ թէ Լորտ Քիչնէր, հաւանած ըլլալով ստանձնել ընդհանուր հրամանատարութիւնը, հարաւային Ափրիկէի մէջ իր ներկայութիւնը անհրաժեշտ չէ և թէ պարտականութիւնը զինքը ուրիշ տեղ մը կը կոչէ։ Լորտ Ռոպէրթս կը յարէ.

«Հարաւային Ափրիկէի բանակին տեսած գործը աննման է պատերազմի տարեգրութեանց մէջ, վասն զի ամբողջ տարի մը տեւեց, և նոյն իսկ տարիէ մը աւելի, առանց օր մը հանգչելու և առանց ձմեռուան դադարի, ինչպէս կ'ըլլայ ուրիշ պատերազմներու մէջ։ Ամիսներով, տաքին ու ցուրտին և անձրեւին տակ, դուք, ընկերներս, քալեցիք եւ կռուեցաք առանց հանգչելու և բանակեցաք առանց պատսպարուելու տարրերուն դէմ։ Շատ անգամ պարտաւորուեցաք քալել ցնցոտիներու վերածուած համազգեստներով և գրեթէ առանց կօշիկի։ Ժամերով բացիք թաւուտներով ու եղէգներով ծածկուած դաշտերէ և խորտուբորտ լեռներէ, որոնց վրայէն ծանր թնդանօթներ և սայլեր քաշելով տարիք։ Մեծ հեռաւորութիւններ անցաք անհաւատալի արագութեամբ՝ յաճախ շատ քիչ ուտելիքով։ Ձեզի առաջնորդ ունեցաք հայրենիքի սէրը, ձեր բարութիւնը և մարդասիրութիւնը թշնամիին հանդէպ, և ձեր բարի վարքը ու ներողամտութիւնը գրաւեալ քաղաքներուն մէջ։ Այնպէս վարուեցաք որ Մեծին Բրիտանիոյ բանակը թէ՛ յարգուած է և թէ ասկէ վերջը երկիւղ կ'ազդէ հարաւային Ափրիկէի մէջ։ Այդ պայմաններուն մէջ միթէ զարմանալի բա՞ն մը նկատելու է երբ անհուն հպարտութիւն մը կը զգամ այն բանակին համար, որուն հրամայեցի և կամ ձեզ կը նկատեմ իբրեւ իմ քաջ ու անձնուէր բարեկամներս։ Պատերազմին ատեն շատ բան սորվեցայ. ձեռք բերած փորձառութիւնս մեծ զօրավիգ մը պիտի ըլլայ ինծի համար սպասող նոր պաշտօնին մէջ որ է Մեծին Բրիտանիոյ բանակը կարելի եղածին չափ կատարելագործեալ բանակ մը ընել։»

Լոնտոն.—Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարութիւնը լրագիրներուն հաղորդեց մինչեւ դեկտ. 1 Անգլիոյ ունեցած կորուստներու սա պաշտօնական վիճակագրութիւնը.—Պատերազմի դաշտին վրայ մեռած՝ 311 սպայ և 3,018 ենթասպայ ու զինուոր։ Վէրքերու հետեւանքով մեռած՝ 4 սպայ և 59 ենթասպայ ու զինուոր։ Գերի ինկած՝ 14 սպայ, 1,236 ենթասպայ ու զինուոր։ Գերութեան մէջ մեռած՝ 4 սպայ և 92 ենթասպայ ու զինուոր։ Հիւանդութենէ մեռած՝ 163 սպայ և 6,566 ենթասպայ ու զինուոր։ Արկածներու հետեւանքով մեռած՝ 4 սպայ և 176 ենթասպայ ու զինուոր։ Իբրեւ անկարող իրենց տեղերը վերադարձուած՝ 1,551 սպայ և 35,548 ենթասպայ ու զինուոր։ Գումար 49,728 սպայ, ենթասպայ ու զինուոր։ Այս հաշւոյն մէջ չեն հարաւային Ափրիկէի հիւանդանոցներուն մէջ դարմանուող հիւանդները ու վիրաւորները։

Լոնտոն.— Տէյլի Էքսբրէս հետեւեալ կերպով կը պարզէ Լորտ Քիչնէրի ծրագրին ընդհանուր գիծերը.—Զինուորական շրջանակներ պիտի հաստատուին՝ ապահովութիւնը երաշխաւորելու համար որոշ տարածութեան մը վրայ, ինչպէս Ֆրանսա ըրած է քանի մը գաղթավայրերու մէջ։ Այդ շրջանակներէն իւրաքանչիւրը 5000 զինուորներէ պիտի բաղկանայ կարելի եղածին չափ հեռեւել։ Ըմբոստ Պոէրները պիտի բանտարկուին։ Պաշարման վիճակ պիտի հրատարակուի։ Ամբողջ հարաւային Ափրիկէի մէջ Պոէրներու նպաստաւոր լրագիրները պիտի ջնջուին։

—Նոյն զօրավարը կը հեռագրէ թէ դեկտ. 1ին ամբողջ օրը Կոլէսպրի մէջ՝ Պէթուլիայէն Սմիթֆիլտ տանող ճամբէն երեք մղոն դէպ ի հիւսիս՝ կռուեր է Պոէրներու հետ որոնք Օռանժ գետը անցնիլ կ'ուզէին։ Զօրավարը դէպ ի հիւսիսային արեւելք քշեր է զանոնք։

—Վրիպուրկէն դեկտ. 3 թուականով կը հեռագրեն թէ Շնայտէր Ռէնէքի պաշարումը վերջնելու համար ղրկուած անգլիական զօրախումբը վերադարձեր է՝ ճամբան շատ նեղուելէ ետքը 6-7000 Պոէրներէ որոնք նպատակ ունէին պաշար ձեռք բերել։

—Ջոմաթի Բարթի մէջ ապաստանող Պոէրներու ձեռքէն առնուած վեց միլիոն փամփուշտ, 2000 հրացան 4 թնդանօթ և 4 թոնօ վառօդ, Բորթուգալի իշխանութեանց կողմէ յանձնուեր են Տէլակոայի անգլիական հիւպատոսին։

ՔՐԻՒԿԷՐ ՆԱԽԱԳԱՀԸ

Քէօլնի մէջ.—Գերմանիոյ Խորհրդարանը.—Պաշտօնական պատասխան մը.—Վիէննայի թերթերը.—Երեսփոխանի մը առաջարկը.—Ուղերձ մը Գերմաններու կողմէ.—Ընդունելութիւններ.—Տոքթ. Լէյտսի ուղեւորութիւնը.—Գերման թերթերուն կարծիքը։

Քէօլն, 4 դեկտ.—Միւնխէն, Քէօլնէն և ուրիշ տեղերէ կարեւոր արհեստապետութիւններ իրենց համակրութեան հաւաստիքը ղրկեցին Պ. Քրիւկէրի՝ հեռագրի կամ պատուիրակի միջոցաւ։ Տոմօթէլ, ուր իջեւանած է Պ. Քրիւկէր, միշտ պաշարուած է ժողովրդեան ստուար բազմութենէ մը։ Այսօր Անգլիոյ հիւպատոսարանին առջեւ հաւաքում մը կատարուեցաւ և քանի մը վայրկեան տեւող ժխորէ մը ետքը ժողովուրդը ուզեց վար առնել բրիտանական զինանշանը։ Հեծեալ ոստիկան-զինուորները ցրուեցին ամբոխը։ Քանի մը հոգի ձերբակալուեցան։ Իրիկուան Լա Հէյէն հոն հասան Պ. Պ. Վոլմարանս, Կրոպլէր, Տէպպրուն և Շուք։ Պ. Ֆիշէր կէս օրին ժամանած էր։

Պերլին.—Գերմանիոյ խորհրդարանական շրջանակներուն մէջ կ'ըսուի թէ քանի մը երեսփոխաններ հարցապնդում պիտի ընեն թէ ի՛նչ պատճառով Պ. Քրիւկէր չէ ընդունուած։

—Երկրագործական կուսակցութեան թերթերէն ոմանք հարցուցած ըլլալով թէ ինչո՞ւ համար թող չի տրուիր Պ. Քրիւկէրի որ Մակտպուրկ կամ Պէրլին այցելէ, մինչդեռ անշուշտ պիտի ընդունուի անգլիական իշխան մը կամ պետական անձնաւորութիւն մը, Պաշտօնական Ձեկոյց մը սապէս պատասխանեց.

«Պատճառը այն է թէ Թրանսվալի պատերազմին համար Անգլիա բան մը չի պահանջեր Գերմանիայէն, մինչդեռ Պ. Քրիւկէր կը բաղձայ որ Գերմանիա ախոյեանը ըլլայ իրաւարարութեան գաղափարին՝ զոր Անգլիա բացարձակապէս մերժած է։»

Վիէննա.—Ֆրէմտէնպլաթ խօսելով Գերմանիոյ կայսեր մերժումին վրայ՝ Քրիւկէր նախագահը ընդունելու մասին կ'ըսէ թէ Ֆրանսայի մէջ Թրանսվալի Նախագահին եղած խանդավառ ցոյցերուն հակառակ, Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարը մեծ զգուշութեամբ վարուեցաւ Պ. Քրիւկէրի նկատմամբ, այդպէս ապացուցանելով որ զգացումները և քաղաքականութիւնը բոլորովին տարբեր բաներ են։ Վիէննական թերթը կը յարէ թէ Պ. Տէլքասէ այդչափ զգուշաւոր պիտի չըլլար եթէ ազգին հաւանութեանը վրայ ապահով չըլլար։ Վիլհէլմ կայսեր մերժումէն սա կը հետեւի թէ կ'ըսէ Ֆրէմտէնպլաթ, Անգլիա իրաւարարութիւն չուզեր և թէ Գերմանիա փափաք չունի ընել առաջարկութիւն մը որ բնաւ պիտի չընդունուի։ Պ. Քրիւկէր պէտք է ըմբռնէ թէ Եւրոպա կատարելիք ուղեւորութիւնը արդիւնք մը պիտի չունենայ. նաեւ քանի որ պիտի չկրնայ իր ժողովուրդին անկախութիւնը ազատել, գէթ պէտք է աշխատի պահպանելու անոր գոյութիւնը։

—Մ. Նահանգաց Մասաչուսէթ նահանգին երեսփոխան Պ. Միչէլ Ֆիցճէրալտ հետեւեալ որոշումը ներկայացուց Խորհրդարանին.—«Նկատելով որ Պոէր հանրապետութեանց դիւցազնական կռիւը իրենց գոյութիւնը պահպանելու համար՝ ամբողջ աշխարհի համակրութիւնը շարժած է, որոշուած է որ Պ. Բօլ Քրիւկէրի ջանքերը արժանի են ամերիկեան ժողովուրդին դրուատիքներուն և համակրութեան, երբ քաղաքակիրթ աշխարհի աջակցութիւնը կը խնդրէ Մեծն-Բրիտանիոյ և հարաւ-ափրիկեան հանրապետութեանց միջեւ հաշտութիւնը պատուաւոր պայմաններով ապահովելու համար։»

—Հարաւ-ափրիկեան պատերազմին վերջացման գերման կեդրոնական մասնախումբը Միւնխէնէն ուղերձ մը ղրկեր է 1 միլիոն գերմաններու անունով, և ստորագրուած Բէթէնքօֆէր, Կրիւպէր, Կընթէր և ուրիշ բրօֆէսէօրներու կողմէ։ Պ. Քրիւկէր չորեքշաբթի կէս օրէն յետոյ ընդունեց երկու պատուիրակութիւններ, որոնցմէ մէկը Ժիմնազի մը կողմէ եկած էր և միւսը ոստայնանկութեան դպրոցի մը կողմէ։ Նաեւ ընդունեց Մէթէրնիխ կոմսը և ուրիշ քանի մը նշանաւոր անձնաւորութիւններ։ Գերմանիոյ նախաբար Պ. Զէրաքի, նախագահ Քրիւկէրի հետ ունեցած երկրորդ տեսակցութեան մէջ հաւաստեր է թէ Վիլհէլմ կայսրը բացարձակ մտադրութիւն ունի որոշեալ ատենի մը մէջ իր ներկայութեան ընդունելու Պ. Քրիւկէրը։

—Դեկտ. 4 թուականով Պրիւսէլէն հետեւեալը կը հեռագրեն Տէյլի Մէյլի.—«Թրանսվալի գործակալութիւնը կը յայտարարէ թէ տքթ. Լէյտս Լիվատիա կ'երթայ Զարին և Պ. Քրիւկէրի միջեւ կատարուելիք տեսակցութեան մասին կարգադրութիւններ ընելու։»

—Քէօլնիշէ Ձայթունկ դարձեալ խորհուրդ կու տայ գերման մամուլին՝ զգացումներու քաղաքականութեան մը չնետուիլ և իրաւարարական գաղափարի պաշտպաններուն կը յիշեցնէ թէ ո՛ եւ է միջոց չկայ Անգլիան ստիպելու որ հարաւ-ափրիկեան խնդիրը իրաւարարական ատեանի մը միջոցաւ լուծէ։ Այս պարագաներուն մէջ, լաւագոյն է այնպիսի յոյսեր չցուցնել Պոէրներու աչքին, զորս կարելի չպիտի ըլլայ իրագործել։ Նոյն թերթը խստիւ կը դատապարտէ նաև Քէօլնի անգլիական հիւպատոսարանին առջեւ կատարուած ցոյցերը։ Իշխանութիւնները և ոստիկանութիւնը ամէն միջոց ձեռք առած են որ նմանօրինակ դէպք մը չպատահի ալ ևս. ջանադրութիւնները և այդ օրինակ ցոյցեր խստիւ արգիլուած են։ Կէս պաշտօնական լրագիրները կ'արտատպեն արտաքին գործոց նախարարութեան զեկոյցները և միեւնոյն ատեն կ'ամբաստանեն Պ. Քրիւկէրը թէ ճնշում գործած է Վիլհէլմ կայսեր վրայ և Գերմանիան գէշ դիրքի մէջ դրած է Անգլիոյ դէմ։ Այդ թերթերը կ'աւելցնեն թէ Ֆրանսա կ'ուզէ Գերմանիան Անգլիոյ հետ կռուի բռնուած տեսնել, որպէս զի անկէ օգտուի քաղէ և Ալզաս-Լորէնը ձեռք անցնէ։ Թակէպլաթ ընդհակառակը կը յայտարարէ թէ Պ. Քրիւկէրը ընդունելու մերժումը քաղաքական խոշոր սխալ մըն է։ Պիզմարք իշխան Պաթէնպէրկ իշխանին հանդէպ կրնար այնպիսի դիրք մը բռնել որ ժողովրդեան զգացման հակառակ ըլլար, բայց Պ. Ֆոն Պիւլով հարկ եղած ազդեցութիւնը չունի իր մեծ նախորդին նմանելու, որ ինքն իսկ կը յայտարարէր թէ չէր սիրեր ազգին հետ հակառակ երթալ։ Այս գործին հետեւութիւնները պիտի ըլլան Եւրոպայի համակրանքը պաղեցնել Գերմանիոյ նկատմամբ, Անգլիոյ թոյլատրել որ Գերմանիա իր ետեւէն քաշէ և Ֆրանսայի թողուլ գեղեցիկ դերը։ Զարին ապաքինումէն յետոյ, Պ. Քրիւկէր Ռուսիա պիտի երթայ։ Պ. Քրիւկէր Ռուսիոյ կայսրէն պիտի խնդրէ որ Լահէի խաղաղութեան դեսպանախորհուրդը իրաւարարութեան խնդիրը ձեռք առնէ։ Այս պարագային Ֆրանսա և Ռուսիա համաձայն պիտի գործեն։ Գերմանիա կղզիացած պիտի մնայ։ Ասկէ զատ Տէրութիւնները կասկածներ պիտի ունենան Եանկ Ձէի հովտի մասին կնքուած անգլիագերման պայմանադրութեան մասին։ Պէրլինէր Նէօյէսթէն Նախրիխթէն կ'ըսէ թէ Վիլհէլմ կայսրը պէտք է ընդունէր Պ. Քրիւկէրը, յայտարարելով հանդերձ անոր թէ բան մը սպասելու չէր Գերմանիայէն։ Գերմանական ուրիշ թերթ մը կ'ըսէ. «Քրիւկէր նախագահը քաղաքավարութեամբ ճամբու դրուեցաւ, բայց ի՞նչ պիտի կրնար ընել Պէրլինի մէջ բացի Պ. տը Պիւլովի հետ տեսակցութենէ մը, որ գործնական ո՛ և է արդիւնք չունեցող խօսքեր պիտի ըներ իրեն։» Նացիոնալ Ձայթունկ կ'ըսէ թէ գերման բոլոր թերթերը ցաւ կը յայտնեն Պ. Քրիւկէր Վիլհէլմ կայսեր կողմէ չընդունուելուն համար, բայց միեւնոյն ատեն դիտել կու տան եթէ երբեք ընդունէր, ատիկա մեծ հաճոյք պիտի պատճառէր Ֆրանսայի և թշնամի մը պիտի ըլլար Անգլիոյ դէմ։ Տէօյչ Թակէոձայթունկ կը կարծէ թէ եթէ Պ. Քրիւկէր երեք շաբաթ յետոյ ընդունուի Վիլհէլմ կայսեր կողմէ, Անգլիա ոչ նուազ դժգոհ պիտի ըլլայ որքան այսօր։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Ելմտացոյց.— Ելմտական նախարարին տեղեկագիրը.— Հասոյթի յաւելում։

Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարը Խորհրդարանին ներկայացուց իր տեղեկագիրը 1899–1900ի տարեշրջանին համար։ Հասոյթն է 669,595,431 տոլար և ծախք 590,068,371, որով հասոյթը 79,527,069 աւելի է։ Նախորդ տարեշրջանին հետ բաղդատելով հասոյթը աւելցած է 58,613,426 տոլար և ծախքը պակսած է 117,358,388։ 1901ի համար կը նախատեսուի հասոյթի 80 միլիոն տոլարի յաւելում մը։ Տրամադրելի գումարին յաւելումն է 24,887,093, բացի պահեստի՝ գումարէն որ է 150 միլիոն։ Մ. Նահանգներու պատրաստ մետաղադրամի քանակութիւնն է 1,034,439,264 տոլար ոսկի և 647,371,030 արծաթ։ 1899ին երկիրը արտադրած է 3,437,210 ունկիի ոսկի՝ 71,053,400 տոլար արժողութեամբ և 54,764,500 ունկիի արծաթ, որուն արժէքն է 70,806,626 տոլար։ 1900ին 3,693,575 տոլարի ոսկի արտածուած է՝ մինչդեռ նախորդ տարին 51,429,099 էր։ 141,301,360 տոլարի ոսկի և արծաթ դրամ կտրուած է։ Ազգային պանքաներու դրամագլուխը աւելցած է 19,631,850, անոնց շրջաբերութեան մէջ եղած արժէթուղթերու արժէքն է 68,289,572 և պանքաներուն մէջ գտնուածը՝ 130,499,437։ Արտաքին վաճառականութիւնը առաջին անգամ ըլլալով 2000 միլիոն տոլարը անցած է։ Ձեռարուեստի արտադրութեանց արտածումը միեւնոյն համեմատութեամբ աւելցած է ձեռարուեստի նախնական նիւթերու ներածման հետ։ Ամբողջ ներածութիւնը հասած է 849,941,164 տոլարի և արտածումը՝ 1,394,483,082ի։ Առեւտուրը ամէնէն աւելի զարգացած է Արեւելքի, Քուպայի և Փիլիպպեանց հետ։ 1899-1900ին 442,572 գաղթականներ Մ. Նահանգները գացած են։ Խաղաղականի երկիրներուն մէջ ամերիկեան աշխատաւորներու համար սպառնալիք մըն է ճարոնցի գործաւորներու յարատեւ ժամանումը։

Երէկուան Հեռագիրներ

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 8 դեկտ.— Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն Մօրնինկ Փոսթի.— Չինու դեսպանը կը թախանձէ Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարին մօտ ընդունել տալու իր առաջարկութիւնը, որ է չինական դեսպաններուն համար վերահաստատել միջազգային յարաբերութիւնները, որպէս զի Տէրութեանց միջեւ համաձայնութիւն մը գոյանայ ասոնց պահանջումներուն համար, փոխանակ Բէքինի մէջ բանակցութիւններ կատարելու։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Բէքինէն կը հեռագրեն թէ տեղւոյն օտար դեսպանները Թուան-Եու-Վէյէն նամակ մը ստացեր են՝ ծանուցանող որ խնամակալուհին բարեկամները պատասխանատու են Չինու դժբաղդութեան։ Չինացիներուն ամէնքն ալ ցաւ կը յայտնեն Պարոն Ֆոն Քէթէլէրի սպանութեանը համար։ Թուան-Եու-Վէյ կ'առաջարկէ խնամակալուհին ու անոր բարեկամները հաշտութեան բանակցութիւններուն մասնակից չընել, այլ Թուան-Սուի ոյժ տալ, յետադիմական պաշտօնատարները ձերբակալել և հսկել փոխարքաներուն վրայ։ Թուան-Եու-Վէյ կը յայտարարէ թէ կայս. հրամանագիրով մը արտօնուած է կատարելու այդ գործը։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ գաղթային նախարար Պ. Չէմպըրլէն յայտարարեց թէ հարաւային Ափրիկէի մէջ քաղաքական դրական անկախութիւն մը պիտի չհաստատուի, այլ այն տեսակ հաստատութիւններ որոնք վերջապէս ինքնօրինութեան պիտի յանգին։ Անգլիա, յարեց նախարարը, վրէժխնդրական զգացումներ չի տածեր և թէ Պոէրները քաջ մարդեր են որոնց հետ իբրեւ այն պիտի վարուի։

—Հարաւային Ափրիկէի ընդհանուր հրամանատար Լորտ Քիչնէր Պլէօմֆոնթայնէն կը հեռագրէ թէ Տէվէթ զօրավարին կատարած փորձը՝ Բարեյուսոյ գաղթավայրը մտնելու համար՝ չէ յաջողեր և թէ Տէվէթ զօրավարը ամէն կողմերէ կը նեղուի։

ԼԱ ՀԷ.— Վիլհէլմինա թագուհին այսօր ընդունեց Քրիւկէր նախագահը. ներկայ էր նաև Էմմա մայր թագուհին։ Տոքթ. Լէյտս ներկայ չգտնուեցաւ։ Նախագահ Քրիւկէր շնորհակալութիւն յայտնեց Կէլտէրլանտ յածանաւին առաքմանը համար։ Ունկնդրութիւնը տեւեց քառորդ ժամու չափ։ Ժողովուրդը համակրական ցոյցերով ողջունեց Քրիւկէր նախագահը։

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍՐԸ

ԼԻՎԱՏԻԱ.—Այս առտուան բժշկական տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ Զարը շատ լաւ էր վերջին քսանչորս ժամուան միջոցին։ Օրուան մէկ մասը անկողնէն դուրս անցուցեր է։ Ոյժերը հետզհետէ կը վերահաստատուին։ Ջերմութիւնը և բազկերակը սովորական վիճակի մէջ են։

ԼԵՈՆ ԺԳ. ՊԱՊԸ

ՀՌՈՄ.—Լէօն ԺԳ. Պապը, կատարելապէս քաջառողջ, Ս. Պետրոսի եկեղեցին մէջ ընդունեց Մ. Նահանգներէն 7000 ուխտաւորներ և 120 նուագներ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԲՈՐԹՈՒԿԱԼ

ՎԻԷՆՆԱ.— (Շարունակութիւն երէկուան հեռագրին).—Լիզպոնայէն կը հեռագրեն Պոլիթիշէ Քորէսբոնտէնցի.—Անգլիական Րէնսըն ծովակալը, պատասխանելով Բորթուգալի թագաւորին բաժակաճառին, շնորհակալութիւն յայտնեց և յայտարարեց թէ թագաւորին խօսքերը որոնք կը հաստատեն Անգլիոյ և Բորթուգալի միջեւ եղած հին բարեկամութիւնը և դաշնակցութիւնը, խիստ համակրական արձագանք մը պիտի գտնեն՝ բրիտանական տէրութեան և ժողովուրդին քով։ Ծովակալը բաժակ պարպեց թագաւորին կենացը, Բորթուգալի բարգաւաճմանը և երկու երկիրներուն միջեւ ամենաանկեղծ բարեկամութեան տեւական ըլլալուն համար։

ՀՈԼԱՆՏԱ ԵՒ ԲՈՐԹՈՒԿԱԼ

ՓԱՐԻԶ.—Լա Հէյէն կը հեռագրեն թէ տեղւոյն Բորթուգալի դեսպանը կը հերքէ այն զրոյցը թէ Բորթուգալի և Հոլանտայի միջեւ դիւանագիտական յարաբերութիւնները խզուած ըլլան։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

ՍՈՖԻԱ.—Պ. Ռատոսլավով ետ կեցաւ նոր նախարարութիւնը կազմելու պաշտօնէն։ Ֆէրտինանտ իշխանը այդ գործը պիտի յանձնէ Պ. Իվանչովի կամ Պ. Կրէքովի։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՊԵՐԼԻՆ.— Գերմանիոյ ելմտական նախարարը յայտարարեց ելմտացոյցի յանձնաժողովին թէ Մ. Նահանգներէն կատարուելիք ութսուն միլիոն մարքի փոխառութիւնը անըստական է։

ԾԱՆՕԹ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Գ. ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ
Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 200
Կալաթա Սէրայի գպրոցին դէմ

Պատիւ ունի ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ Բարիզէ վերադարձած է ուսումնասիրելով իր արհեստին նորութիւններն ու նրբութիւնները և հաստատուած է իր նախկին տեղը։ Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի 4—11 (Ը. Թ.), կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

Աղքատները ձրի

Առաւօտուն խիստ կանուխէն կ'ընդունի նաև իր տունը Իւսկիւտար, Իճատիէ թիւ 49։

678 10—20

Ներքին Լուրեր

ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԾՆՆԴԵԱՆ
ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

Երէկ, Վեհ. Սուլթանին ծննդեան բարեբաստիկ տարեդարձին առթիւ, Մեծ Եպարքոսը, Շէյխ-Իւլ Իսլամը, պաշտօնի վրայ գտնուող ու անպաշտօն բոլոր նախարարները եւ կրօնական, քաղաքային ու զինուորական բոլոր բարձրաստիճան պաշտօնատարները Կայս. Պալատ երթալով իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին և արժանացան կայս. մեծարանաց։

—Հպատակ հասարակութեանց բոլոր հոգեւոր պետերը, օտար դեսպանատանց առաջին թարգմանները, սեղանաւորական ու առեւտրական մեծ հաստատութեանց և երկաթուղիներու ընկերութեանց տնօրէնները Կայս. Պալատ երթալով իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին և արժանացան կայս. մեծարանաց։

—Բարիզէն երէկուան թուականով կը հեռագրեն թէ Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ տեղւոյն օսմ. դեսպանատան մէջ չքեղ հացկերոյթ մը ու հանդէսներ տրուեր և բազմաթիւ հրաւիրեալներ ներկայ գտնուեր են։

—Վեհ. Սուլթանը՝ Իր ծննդեան տարեդարձին առթիւ գումար մը պարգեւեց՝ պարտքի համար բանտարկուած անձերու պարտքերը հատուցանելով զանոնք բանտէն արձակելու համար։ Կայս. այդ Իրատէն երէկ գործադրուեցաւ և այդ կարգի տասներեքը բանտարկեալներ ազատ արձակուեցան, որոնք բարեմաղթութիւններ ըրին Ն. Վեհափառութեան համար։

—Կայս. Իրատէ մը հրամայած ըլլալով յաւելումներ ընել տղոց յատուկ Համիտիէ հիւանդանոցին վրայ, երէկ այդ նոր շէնքերուն հիմնարկէքը կատարուեցաւ մեծ հանդէսով։ Նախ հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։ Ցետոյ հիւանդանոցին բժշկապետը և միւս բոլոր բժիշկները կարգով հողը փորեցին։ Նոր յաւելումները, հիւանդանոցին բժշկապետ դերընդապետ Իպրահիմ պէյի պատրաստած ծրագիրներուն համաձայն, երկու շէնքեր պիտի ըլլան՝ իւրաքանչիւրը 324 քառակուսի մէթր ընդարձակութեամբ և քսանական անկողիննոց։ Այդ շէնքերը միւսներուն նմանը պիտի ըլլան և ընդարձակ պատշգամներ պիտի ունենան։ Ատոնց մէկը վիրաբուժական գործողութեանց պիտի յատկացուի՝ վերջին դրութեան համաձայն կահաւորուած։

—Պարսից Շահը և բոլոր օտար Վեհապետները հեռագիրներով շնորհաւորեցին Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձը։

—Մէքքէի Էմիրը, Եգիպտոսի Խտիվը, Պուլկարիոյ իշխանը, Եգիպտոսի արտասովոր պատուիրակը, կուսակալները, զօրաբանակներու հրամանատարները, գաւառներու զանազան հասարակութեանց հոգեւոր պետերը և օտար երկիրներ գտնուող օսմ. դեսպանները շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեցին Կայս. Պալատ։

—Կեդրոնական բանտէն երէկ ազատ արձակուեցան իրենց պատժին երկու երրորդ մասը աւարտած յիսուն այր և հինգ կին բանտարկեալներ՝ որոնք բարեմաղթութիւններ ըրին Վեհ. Սուլթանին համար։ Գաւառներուն մէջ ալ միեւնոյն կարգի բանտարկեալներ ազատ արձակուեցան։

—Օսմ. բոլոր նահանգներու, գաւառներու և գաւառակներու մէջ երէկ շնորհաւորական ընդունելութիւններ կատարուեցան և գիշերն ալ չքեղ լուսավառութիւններ տեղի ունեցան։

—Եւրոպական մայրաքաղաքներու օսմ. դեսպանատանց մէջ երէկ շնորհաւորական ընդունելութիւններ կատարուեցան։ Գիշերը հացկերոյթներ տրուեցան և լուսավառութիւններ տեղի ունեցան։

—Երէկ առտու Ֆէնէրի մայր եկեղեցիին, Հայ-Հռոմէականներու Սագըզ Աղաճի եկեղեցին և միւս հպատակ բոլոր հասարակութեանց աղօթատեղիներուն մէջ գոհաբանական աղօթքներ կարդացուելով հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։

—Բ. Դուռնէն երէկ դրամական պարգեւներ բաշխուեցան աղքատներուն։

—Երէկ գիշեր չքեղ լուսավառութիւններ կատարուեցան։ Ըլտըզի կայս. Պալատան շրջակայքը ու պարտէզները անհամար կանթեղներով ու լապտերներով զարդարուած էին. տեղ տեղ Օսմանիէ ու Մէճիտիէ պատուանշաններու մեծադիրները շինուած էին՝ գոյնզգոյն և բիւրաւոր կանթեղներով զարդարուած։ Անընդհատ հրախաղութիւններ կը կատարուէին։ Պէշիքթաշի ու Նշան Թաշի մէջ ու շրջակաները, Մեծ-Եպարքոսին, Նախարարներուն ու պալատական պաշտօնատարներուն ապարանքները չքեղ կերպով լուսազարդուած էին և հրախաղութիւններ կը կատարուէին։ Փայլուն լուսավառութիւններ կատարած էին նաեւ Բերայի ու Շիշլիի կողմը բարձրաստիճան անձերու ապարանքները, մասնաւորներու շէնքերը. նաեւ զօրանոցները և հանրային հաստատութիւնները։ Ղալաթիոյ սեղանաւորական ու առեւտրական հաստատութիւնները, Պոլսոյ կողմը կառավարական բոլոր պաշտօնարանները, բարձրաստիճան անձերու ապարանքները, զօրանոցները, մասնաւորներու շէնքերը և վաճառատունները։ Նոյնպէս Գատըգէօյի ու Իւսկիւտարի կողմերը, Կղզիները, Մաքրիգէօյ եւայլն։ Օրթագիւղի և Գուրուչէշմէի մէջ կայսերազուն իշխանուհիներուն ապարանքները, Ներքին, Դատական ու Ծովային գործոց նախարարներուն և բարձրաստիճան պաշտօնատարներու ապարանքները չքեղապէս լուսազարդուած էին։ Ոսկեղջիւրի մէջ օսմ. մարտանաւերը և Նաւահանգիստին մէջ բոլոր նաւերը ցորեկը դրօշներով և գիշերը լապտերներով զարդարուած էին։ Վերջապէս ամէն կողմ չքեղ լուսավառութիւններ, հրախաղութիւններ և խրախճանութիւններ։

—Բարիզէն կը հեռագրեն առջի օրուան թուականով.— Օսմանեան 20րդ տօնը զոր կազմակերպած է լ'Օռիանի տնօրէնութիւնը Պոնվալէի սրահներուն մէջ, շատ փայլուն եղաւ։ Ութ հարիւր հոգիէ աւելի ներկայ էին։ Իրիկուան ժամ 6էն սկսելով կառքերու երկար շարք մը կը լեցնէր Շաթօ փողոցը և Պուլվար տիւ Թամբլի մէկ մասը։ Սրահներուն զարդարանքը սքանչելի էր։ Բազմաթիւ սպաներ կային ներկաներուն մէջ։ Զինուորական նուագածուներու խումբ մը կը նուագէր։ Ոգեւորութիւնը խիստ մեծ է։ Հանդէսը աւարտելու վրայ է։

— Բարիզէն երէկուան թուականով հեռագիր մը կ'ըսէ.— Օսմանեան 20րդ տօնը բացառիկ յաջողութիւն մը ունեցաւ։ Այս տեսակ բազմութիւն բնաւ տեսնուած չէր։ Օսմ. դեսպանին կողմէ ներկայ էր ընդհանուր հիւպատոսը։ Բարիզի զինուորական կառավարիչը արտօնած ըլլալով Բարիզի զինուորական սպաները որ ներկայ գտնուին այդ հանդէսին, Ֆրանսական բանակը շատ փայլուն կերպով ներկայացուած էր։ Ֆրանսայի ծովային, գաղթային ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարներուն և Բարիզի զինուորական կառավարիչ Պռիժէր զօրավարին կողմէ պաշտօնական ներկայացուցիչներ կային։ Օսմ. սրճարան մը կազմակերպուած էր՝ թանկագին կապերտներով, տունկերով ու ծաղիկներով չքեղապէս զարդարուած։ Գիշերը ելեկտրականութեամբ կատարուած լուսավառութիւնը շատ սքանչելի էր։ 103րդ գօրագունդին նուագածուներու խումբը կը նուագէր բակին մէջ՝ հրաւիրեալներու ժամանմանը պահուն։ Ժամ 7ին սկսաւ հացկերոյթը։ Նուագածուներու խումբ մը և սպիտակազգեստ երեսուն դեռատի աղջիկներ, մասնաւորաբար կազմակերպուած, կը նուագէին ու կ'երգէին։ Աղանդերին ատեն վերաքննիչ ատեանին նախագահ Պ. Պուշէ Բատառ բաժակ պարպեց Վեհ. Սուլթանին կենացը։ Նուագածուներու խումբը անմիջապէս Համիտիէ քայլերգը նուագեց, ներկաները յոտնկայս ունկնդրեցին և «Կեցցէ» գոչեցին։ Ծովային նախարարութեան և զինուորական կառավարիչին ներկայացուցիչը բաժակ պարպեց օսմ. բանակին համար։ Բաժակ պարպուեցաւ Ֆրանսայի և Ֆրանսական բանակին համար. Նուագածուներու խումբը Ֆրանսայի ազգային երգը նուագեց, որ նոյնպէս «Կեցցէ»ներով ողջունուեցաւ։ Սեղանէն ետքը մեծ նուագահանդէս մը տեղի ունեցաւ։ Ցետոյ պարահանդէսը սկսաւ աննկարագրելի խանդավառութեան մը մէջ։ Պահ մը նորէն սեղան տրուեցաւ։ Հանդէսը աւարտեցաւ կէս գիշերէն հինգ ժամ ետքը՝ «Կեցցէ՛ Թուրքիա», «Կեցցէ՛ Ֆրանսա» աղաղակներով։

—Սոֆիայէն կը հեռագրեն երէկուան թուականով.—Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ օսմ. գոմիսէրը կէսօրէն վերջը ընդունեց Ֆէրտինանտ իշխանին, Քլէմանթին իշխանուհիին, Պուլկարիոյ նախարարներուն ու բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն, [illegible] երեւելիներուն և օսմ. բազմաթիւ հպատակներու շնորհաւորութիւնները։ Մուֆթին հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար և բոլոր ներկաները գոչեցին «Կեցցէ՛ մեր Մեծ և Օգոստափառ Վեհապետը»։ Իրիկուան Օսմանեան գոմիսէրութեան պաշտօնարանը չքեղապէս լուսազարդուած էր, մանաւանդ ելեկտրականութեամբ լուսաւորուած մաճիկներով և «Բատիշահըմ չօք եաշա» վերտառութիւններով։ Հացկերոյթը և պարահանդէսը շատ չքեղ եղան։ Ներկայ էին Ֆէրտինանտ իշխանը, Պուլկարիոյ բոլոր պաշտօնատարները, օտար հիւպատոսները։ Բաժակներ պարպուեցան Վեհ. Սուլթանին կենացը համար։ Օսմ. գոմիսէրը պատասխանեց՝ թուելով Ն. Վեհափառութեան՝ տէրութեան Մեծ Բարենորոգիչին՝ բարձր ձիրքերը։ Խանդավառ «Կեցցէ՛»ներով ողջունուեցաւ օսմ. գոմիսէրին բանախօսութիւնը։ Պարահանդէսը տեւեց մինչեւ կէս գիշերէն 7 ժամ ետքը։ Պուլկար երեւելիներու տիկինները սքանչելի շրջազգեստներ ունէին՝ գեղատեսիլ արդուզարդերով։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Սուլթանիէ վարժարանին ուսուցիչներէն Իֆզալէտտին պէյի։ Սանիէի աստիճան՝ նոյն վարժարանին Ֆրանսերէնի ուսուցիչ Խրիսթոֆորիտիս էֆ.ի։

—Պէյրութի Նահանգին Տիբերիա գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Միւլքիէ վարժարանին շրջանաւարտ և Պէյրութի կուսակալութեան հետեւորդ պաշտօնեայ Էմին Արսլան պէյ։

—Առաջին կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Թէհրանի օսմ. դեսպան Շէմսէտտին պէյի, Սուլթանիէ վարժարանին տնօրէն Ապտուրրահման էֆ.ի և Ուաշինկթընի օսմ. նախորդ դեսպան Ալի Ֆէրրուհ էֆ.ի։

—Լիագաթի ոսկի շքադրամ՝ Սուլթանին վարժարանին բժիշկ Ֆերուհնանո փաշայի։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.—Ռամազան ամիսը մօտեցած ըլլալով, կայս. Իրատէ մը հրամայեց մէյմէկ ամսաթոշակ վճարել կառավարական բոլոր պաշտօնեաներուն։

ԹԻՐՍԱՆԻ մէջ շինուած Նորտէնֆէլտ թնդանօթներուն լուսանկարները մատուցուեցան Վեհ. Սուլթանին որ հրամայեց անոնց փորձերը կատարել Իզմիտի ծովախորշին մէջ։

ՍՈՒՐՐԷԻ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆԻ հանդէսը շաբաթ օրը կատարուեցաւ մեծ շքով։ Կայս. Պալատան մէջ, ուր կը գտնուէր նուիրական կարաւանը, հինգշաբթի և ուրբաթ գիշերները մինչեւ առտու աղօթքներ կարդացուեցան։ Սուրրէի Հիւմայունը կայս. կանանոցին մէջ հարկ եղած զարդարանքը կրելէ վերջը, ներկայացուեցաւ Վեհ. Սուլթանին որ Սուրրէ էմինի և Հէրէքէի կայս. գործարանին տնօրէն Աքիֆ պէյի յանձնեց՝ Մէքքէի էմիր Ավնիւռրէֆիգ փաշայի ուղղեալ կայս. ֆէրմանը։ Յետոյ հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։ Ժամ 8ին մօտ Սուրրէի Հիւմայունը մեծ հանդէսով կայս. Պալատէն դուրս հանուեցաւ և տարուեցաւ Պէշիքթաշի նաւամատոյցը և անկէ Մախսուսէի 16 թիւ Էրէնքէօյ շոգենաւով Սկիւտար փոխադրուեցաւ։ Այդ միջոցին թնդանօթներ արձակուեցան։ Շոգենաւը երբ Սկիւտար հասաւ, Սուրրէի Հիւմայունը դուրս հանուելով հանդիսաւոր կերպով առաջնորդուեցաւ կառավարական պաշտօնարանին մօտ պատրաստուած վրանին տակ։ Սուրրէի Հիւմայունին հանդէսը դիտելու համար կայս. Պալատան հիւրանոցը կը գտնուէին Ֆրանսայի, Սպանիոյ ու Պելճիքայի դեսպանները, դեսպանատանց ու հիւպատոսարաններու պաշտօնեաներէն ոմանք և քանի մը օտարազգիներ։

ԻՏԱԼԻՈՅ կառավարութիւնը Իտալական Թագ պատուանշանի առաջին աստիճանը տուաւ կայս. Թիկնապահ Նասըր փաշայի և նոյն պատուանշանի երկրորդ աստիճանը՝ Բ. Դրան Թարգմանութեանց սենեակին տնօրէնի օգնական Ակեան պէյի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց այդ պատուանշաններուն գործածութիւնը։

ՄԻՐԼԻՎԱՅՈՒԹԵԱՆ աստիճան տրուեցաւ կայս. Թիկնապահ գնդապետ Ահմէտ Շէվքէթ պէյի։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԴԵՍՊԱՆԸ.—Վեհ. Սուլթանը ականակուռ Իֆթիխար պատուանշանը շնորհեց Կ. Պոլսոյ ֆրանսական դեսպան Պ. Քոնսթանի։

ՀԻՃԱԶԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.—Թնդանօթարանի վերատեսուչ Զէքի փաշա և բոլոր պաշտօնեաներն ալ իրենց մէյմէկ ամսաթոշակը Հիճազի երկաթուղիին շինութեան ծախքին նուիրած ըլլալով, առաջին մասնավճարը ղրկեցին Նպաստամատոյց յանձնաժողովին։

—Նոր տպագրուած հանգանակութեան տոմսերէն 38,453,073 դրուշնոց 1,453,750 հատ տոմսեր հետզհետէ նահանգները կը ղրկուին։

—Ինկիւրիի մէջ հոկտ. 31էն նոյեմ. 17 հաւաքուած նպաստն է 123,458 դրուշ։

ԼՈՆՏՈՆԻ օսմ. փոխ-հիւպատոս Խալիլ Խալիտ պէյի ամսաթոշակին վրայ հինգ հարիւր դրուշի յաւելում մը եղաւ կայս. Իրատէով, նաեւ անոր աստիճանը հիւպատոսութեան բարձրացաւ։

ՄԱՆՐ ԴՐԱՄ.—Փողերանոցը հարկ եղած մետաղը ստացած ըլլալով պիտի վերսկսի տասը և քսան փարանոց մանր դրամներու պատրաստութեանը։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ Մոլթքէ մարտանաւը, ուր նաւային ուսանողներ կը գտնուին, անցեալ օր Պէրութ ժամաներ է։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ գիտական կաճառին մէջ ուրբաթ օրը գումարում մը տեղի ունեցաւ։ Ներկայ էին Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվ, դեսպանատան ու հիւպատոսարանի գլխաւոր պաշտօնեաները, պահականաւերուն հրամանատարները, Սերպիոյ ու Սեւ Լերան դեսպանները և ուրիշներ։ Պ. Զինովիէվ կը նախագահէր։ Ռուս հնագէտ Պ. Բաչէնքօ խօսեցաւ հին կնիքներու կարեւորութեանը վրայ, որոնք ըստ, կը դիւրացնեն իւրաքանչիւր թուականի պատմութեան երեւան հանուիլը, վասն զի այդ կնիքներուն մէկ կողմը թուական քանդակուած է և միւս կողմը՝ անուն։ Կաճառին քարտուղար Պ. Ֆարմաքովսքի խօսեցաւ հիներու բարքերուն վրայ՝ ցոյց տալով Յունաստանի մէջ գտնուած մարդու արձան մը որ պառկած վիճակի մէջ կը ճաշէ։ Ներկաները յետոյ թէյի սեղանի հրաւիրուեցան։ Նոյն պահուն երիտասարդ ռուս դաշնակահար մը՝ Զէրէմին որ Բեղերսպուրկէն Կ. Պոլիս եկած էր, գեղեցիկ կտորներ նուագեց։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ նահանգէն 140,956 դրուշ ղրկուեցաւ Հիճազի երկաթուղիին շինութեան ծախքին համար։ Մինչեւ հիմա նոյն նահանգէն ղրկուած հանգանակութեան գումարը հասած է 2,743,610 դրուշի։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարարութիւնը եղած հարցումի մը պատասխանելով ծանոյց թէ նահանգներու Իտարէի ժողովներուն պարտքն է դատել այն իմամները ու մուխթարները, որոնք ապօրէն կերպով իլմուխապէրներ տալերնուն համար պէտք է մարդահամարի կանոնագրին տրամադրութեանց համաձայն մէկէն մինչեւ հինգ ոսկիի տուգանքի դատապարտուին։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ ներքին ապրանքներու մաքսատան նախորդ տեսչութիւնը որ արմտիքներու մաքսերուն գանձման առթիւ զեղծումներ գործած էր, դատաստանի պիտի ենթարկուի և զեղծման հետեւանքով կորսուած գումարը անոնցմէ պիտի պահանջուի։

ՍԻՒԼԷՅՄԱՆ ՎԷՀԲԻ ՊԷՅ, Պրուսայի նահանգին էվգաֆի հաշուակալը, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, մեռեր է։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ նահանգին ոստիկանութեան առաջին գոմիսէր Իպրահիմ Նէճաթի էֆէնտի, կ'ըսէ Իգտամ, որ կառավարական դրամներ իւրացուցած ըլլալուն համար դատաստանի ենթարկուած էր, Պետական Խորհուրդին որոշմամբ դատապարտուեցաւ իւրացուցած գումարին հատուցմանը։

ԱՆՁՐԵՒՆԵՐ.—Շքոտրայէն կը գրեն թէ քանի մը օրէ ի վեր յորդահոս անձրեւ կը տեղայ. նաեւ շրջակայ նահանգներուն մէջ։ Սէլանիկի ու Զիպէֆչէի մէջտեղը երկաթուղիի կառախումբերու երթեւեկութիւնները ընդհատուած են, ճամբաները աւրուած ըլլալուն համար։

ՀՆՈՒԹԻՒՆ.—Սթանքէօյի մէջ կատարուած պեղումներու պահուն խիստ կարեւոր հնութիւններ գտնուեր են։ Ատոնց մէջ կան Գանունի Սուլթան Սիւլէյման կայսեր օրէն մնացած դրամներ։ Երեւան հանուած բոլոր հնութիւնները կայս. Թանգարանը ղրկուեր են։ Վերջին պեղումներուն ծախքը կայս. կառավարութեան կողմէ տրուած է։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆԿԵԼԱՆՈՑԸ.—Ձեռնհաս պաշտօնարանը գրեց Համազգային Անկելանոցի վարչական յանձնաժողովին փութով տեղեկագրել թէ մինչեւ հիմա ի՛նչ տնօրինութիւններ եղած և ինչ տեսակ հասոյթի աղբիւրներ գտնուած են։

ԻԶՄԻՐ-ԳԱՍԱԲԱՅԻ երկաթուղիի Ընկերութիւնը նորէն երեք սրընթաց վայրաշարժեր յանձնարարեր է Եւրոպա. ատոնց մէկը հարիւր հազար ֆր.ի պիտի գնուի։ Այդ նոր վայրաշարժերով կառախումբերը եօթը ժամէն պիտի կտրեն Իզմիրի և Աֆիոն Գարահիսարի միջեւ եղած հեռաւորութիւնը։ Թէ՛ այդ և թէ Անատոլուի երկաթուղիներու Ընկերութեան միջեւ կատարուած բանակցութիւնները՝ երկու գիծերը Աֆիոն Գարահիսարի մէջ միացնելու համար, տակաւին արդիւնքի մը չեն յանգած։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.—Շաբաթ օրը 102 իսլամ գաղթականներ Պանտրմա և 200 ալ Իզմիտ ղրկուեցան՝ բնակութիւն հաստատելու համար։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆ.—Ուրբաթ օրը Կ. Պոլիս հասած ռումանական Բրէճիբէնա Մարիա շոգենաւին մատակարարը Ֆրանսուա Մոսքօ, շաբաթ օրը, շոգենաւէն ապրանք փոխադրած միջոցին մաքսային պաշտօնեաներու կողմէ ձերբակալուեցաւ։

ԻԶՄԻՐԷՆ անցեալ երեքշաբթի Պիրէօն աքսորուեր են ինը դատարկապորտներ։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի Խառն Ժողովը ուրբաթ օրուան նիստին մէջ յանձնաժողով մը կազմեց՝ մարդահամարի կանոնագրին՝ ծնունդներու, ամուսնութեանց և վախճանմանց տրամադրութիւններու մասին կրօնական պաշտօնեաներու տրուելիք հրահանգին համար քննութիւն կատարելու նպատակով։ Յանձնաժողովը կը կազմեն Սագրըի մետրապոլիտ Տ. Կոստանդիանոս, Խառն Ժողովի անդամ Վիթինոս էֆ. և Պատրիարքարանին Թուրքերէնի քարտուղար Խրոլոս էֆ.։

ԻՍԼԱՄ ԿԻՆԵՐԸ.—Ձեռնհաս իշխանութիւնը հրահանգ տուաւ որոնց որ անկ է թէ Ռամազան ամսուն իսլամ կիները Տիվան Եոլըի, Շահզատէ Պաշըի, Տիրէկլէր Արասըի կողմերը և ուրիշ տեղեր չպտտին. նաեւ վայելուչ զգեստով և երեսնին ծածկած փողոց ելլեն։

Պ. ԿՐԻԲԱՐԻՍ որ հելլենական դեսպանին բացակայութեանը միջոցին գործակատարի պաշտօն վարած էր, ընդունեց հելլենական պատուիրակութեան պաշտօնը Թուրքիոյ և Յունաստանի միջեւ կնքուելիք դաշնագրութեանց բանակցութիւններուն համար։ Հետեւաբար Պ. Կրիբարիս Կ. Պոլիս պիտի մնայ։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Նէվրէքօբէն կը գրեն Մոնիթէօրի.—Այն երեք իսլամները և Բուլղարացի մը որոնք աւազակներու կողմէ լեռը տարուած էին Բրէշնիցայի մէջ (Նէվրէքօբէն չորս ժամ հեռու), ազատուեցան պուլկար իշխանութեանց աջակցութեամբ։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ դեսպան Պ. Կիքա շաբաթ օրը մայրաքաղաքս ժամանեց Մէսաժըրիի Orénoque շոգենաւով։ Դեսպանատան պաշտօնեաները շոգենաւ երթալով բարի գալուստ մաղթեցին Պ. Կիքայի։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ ռուսական նաւաբաժնին հրամանատար Պիլէվ ծովակալը Սուսայէն ճամբայ ելեր է դէպ Պիրէօն։

ԳԱՍԹԷՄՈՒՆԻԻ Զաֆրանպոլը գաւառակին Եազը գիւղին մէջ երկու յոյն կիներ և երեք տղեկ տեսակ մը սպիտակ հող հանելու համար խորունկ տեղ մը փորած ատեննին հողակոյտ մը փլչելով տակը մնացեր և չորսը մեռեր են։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ Սըղընի գիւղաքաղաքին Սարգիս անուն հայու մը կինը ու երկու փոքր տղաքը հող փորած ատեննին հողակոյտ մը փլչելով տակը մնացեր ու մեռեր են։

ԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾ.—Հեծելազօրքերու միրլիվա Րիզա փաշա, շաբաթ օրը վարձու կառքով մը Սուլթան Ահմէտի հրապարակէն անցած ատեն ձիերը խրտչեցան և կառքը շրջեցաւ։ Րիզա փաշա ճակտէն ու թեւէն թեթեւապէս վիրաւորուեցաւ։

ՓՈԹՈՐԻԿ.—Միջերկրականէն Իզմիր հասած ուղեւորները կը պատմեն թէ անցեալ շաբթուան փոթորիկը երկու օր երկու գիշեր տեւելով վնասներ պատճառեր է Ատալիայի, Իսքէնտէրունի և Ռոդոսի ծովեզերքները։

—Անցեալ շաբթուան շաբաթ օրը Գարաղաճէն Տէտէաղաճ ուղեւորող շոգենաւ մը ճամբան Քոնսթանթինոս անուն հելլենական առագաստանաւի մը հանդիպեր է, որուն մէջ մարդ չկար։ Շոգենաւը զայն Տարտանէլ տարեր է։ Առագաստանաւին նաւապետ Եանի Մ՛լէի և նաւաստիներուն նկատմամբ տակաւին լուր առնուած չէ։

ԲԵՐԱՅԻ հեռագրատունէն կատարուած գողութեան մասին ոստիկանութիւնը կը շարունակէ քննութիւնները։ Մահմուտ պէյ որուն սենեակէն գողցուած է դրամը, կ'ըսէ թէ գավասները և թղթատարական ցրուիչները կատարած են այդ գողութիւնը։ Ոստիկանութիւնը հաստատեց թէ Մահմուտ պէյ ամէն իրիկուն սնտուկը կղպելով կը մեկնի. մինչդեռ ընկերը՝ Միհրան էֆէնտի գիշերուան ժամ 1ուկէս հոն կը մնայ։ Միհրան էֆ. ալ այդ սենեակը գոցելով բանալին կը յանձնէ Լանս էֆ.ի որ դիմի սենեակը կը գտնուի։

ԳԱՐԱՍԻԻ գաւառին Պալիայի հանքին մէջ արկած մը պատահելով հինգ գործաւորներ մեռեր են։

ԲԵՐԱՅԻ Չիւէքճի փողոցին մէջ, առջի գիշերը, Սբիրօ և ուրիշ քանի մը չարագործներ փորձեցին Սարգիս անուն ածխավաճառին խանութը մտնել։ Գիշերապահը տեսնելով ուզեց զանոնք բռնել, բայց Սբիրօ երեք ձեռք ռէվոլվէր պարպեց անոր վրայ։ Ոստիկաններու շրջուն պահակախումբ մը իմանալով հոն փութաց, սակայն Սբիրօ ոստիկանին վրայ ալ կրակ բացաւ. վերջապէս Սբիրօ ձերբակալուեցաւ։ Վրայէն գտնուեցաւ ռէվոլվէրէն զատ, դաշոյն մը, ոսկի ժամացոյց մը, բանալիներ և այլն։

Ազգային Լուրեր

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Ս. Պատրիարքը Մայր Եկեղեցւոյ մէջ կատարուած բարեմաղթական աղօթքէն ետքը, երէկ ընկերակցութեամբ Ա. գործակատար Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեանի, կայս. Պալատ երթալով, արարողապետ Իպրահիմ պէյի միջոցաւ բարեմաղթական ուղերձ մը մատոյց յառս Կայսերական Գահոյից։ Ն. Սրբազնութիւնը յետոյ Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած յատուկ արտօնութեամբ, միւս Հոգեւոր Պետերուն հետ, ընդունուեցաւ Ն. Վեհափառութեան ներկայութեանը, ամէնքն ալ իրենց Ա. գործակատարներով։ Յունաց Պատրիարքը ի դիմաց բոլոր հոգեւոր պետերուն՝ բարեմաղթական ուղերձ մը կարդաց յունարէն լեզուով, զոր Թուրքերէնի թարգմանեց մեծ Լողոթէթ պէյը։ Վեհ. Սուլթանը Իր գոհունակութիւնը յայտնեց եղած բարեմաղթութեանց և ամէնքը մէկտեղ Իր ներկայութեանը տեսնելուն համար, և հրամայեց Իր կայսերական բարեւները հաղորդել Իր բոլոր հպատակ ժողովրդոց, որոնց բարօրութիւնը և երջանկութիւնը կը մտածէ միշտ։ Ս. Պատրիարքը յետոյ տեսակցութիւններ ունեցաւ Ա. Քարտուղար Թահսին պէյի, Ա. Սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի և արարողապետ Իպրահիմ պէյի հետ։

* * *

Վեհ. Սուլթանին ծննդեան բարեբաստիկ տարեդարձին առթիւ, երէկ առաւօտ Մայր Եկեղեցւոյ մէջ գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան հանդիսաւոր կերպով։ Հանդէսին կը նախագահէր Պատրիարք Սրբազանը, որուն շուրջը խմբուած էին Զամճեան, Սուքիասեան, Յովհաննէսեան, Մանկունի, Դիմաքսեան, Վեհապետեան, Ճէվահիրճեան, Այվազեան Սրբազանները, Գալֆաեան, Գալփաքճեան, Տ. Յակոբեան, Սաատճեան, Դուրեան, Աճէմեան, Սաչլեան վարդապետները, Բերայի աւագերէց Տ. Մկրեան հայրը, Պոլսոյ եկեղեցիներէն քահանաներ ու դպիրներ։ Ներկայ էին նաեւ Քաղ. Ժողովոյ, Տնտես. Խորհրդոյ անդամներ, Պատրիարքարանի պաշտօնէութիւնը, Թաղ. Խորհուրդներու և Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան ներկայացուցիչներ ու խուռն բազմութիւն։ Եկեղեցին այս առթիւ շքեղապէս զարդարուած ու լուսազարդուած էր։

Արարողութիւնը սկսաւ «Փառաւորեալ Աստուած ի վերայ» շարականով, ուրկէ վերջ Տ. Յակոբեան վարդապետ գիրքը կարդաց, իսկ Այվազեան Սրբազան «Տուք զկայսերն կայսեր, և զԱստուծոյն Աստուծոյ» Աւետարանը։ Աւետարանի ընթերցումէն ետքը, Ս. Պատրիարքը բեմ ելլելով բացատրեց հաւատարիմ և ճշմարիտ հաւատացեալի մը պարտքերը առ իր Թագաւորը։ Ն. Սրբազնութիւնը իր հակիրճ քարոզը աւարտեց, բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. Սուլթանին արեւշատութեան և բարօրութեան համար։ Ներկաները «ամէններով» ձայնակցեցան այս բարեմաղթութեանց։

—Երէկ գիշեր Մայր-Վարժարանի աշակերտները, իրենց տնօրէնին և երաժշտապետին առաջնորդութեամբ, Վեհ. Սուլթանին ձօնուած երգեր երգեցին Պատրիարքարանի բակին մէջ։ Հանկէ երաժշտական թափօրով Գումգափուի զինուորանոցը և Թաղին ոստիկանութեան կեդրոնը երթալով, նոյնպէս երգեր երգեցին։ Երկու պաշտօնատեղիներն ալ, Տ. Ոսկի Ա. քահանան՝ պարագային յարմար, թուրքերէն լեզուով մաղթանքներ արտասանեց և 200ի մօտ տղաք «Փատիշահըմ չոք եաշա» աղաղակեցին։

—Գալֆաեան որբանոցի 34րդ տարեդարձին առթիւ, Երուսաղէմի փոխանորդ Տ. Գէորգ Սրբազան երէկ առտու պատարագ մատոյց Խասգիւղի եկեղեցւոյն մէջ ու քարոզով մը գրուատեց որբանոցին հիմնարկուհիին կեանքը։ Ն. Սրբազնութիւնը, Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին բարեպատեհ զուգադիպութիւնը յիշելով, իբրեւ մեծագոյն բարեբարը նոյն հաստատութեան, հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ ըրաւ Ն. Վեհափառութեան արեւշատութեան համար։ Հոգեհանգստեան արարողութենէն ետքը, ընդունելութիւն կատարուեցաւ որբանոցի սրահին մէջ, ուր դաշնակի վրայ Համիտիյէ քայլերգը երգուեցաւ և բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին թանկագին կենաց համար։ Տ. Գէորգ Երէցեան, յետոյ նախագահեց տրուած սեղանին, և ճաշի միջոցին բաժակ առաջարկեց Վեհ. Սուլթանին համար, այս առաջարկը ընդունուեցաւ կեցցէներով։

—Զամճեան և Սուքիասեան Սրբազանները երէկ կայս. Պալատ երթալով իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին յառս Կայս. Գահոյից։

—Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, Ազգ. Պատրիարքարանը, Երուսաղէմատունը, Ազգ. Հիւանդանոցը, Գալֆաեան որբանոցը, Ս. Պատրիարքին Բերայի տունը, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ մասնաւորներու բնակարանները շքեղապէս լուսազարդուած էին։

—Տփխիսական Խորէն եպիսկ. Ստեփանէ, նոյեմ. 14ին, առաւօտեան ժամ 3ին (Ռ. Ն.), կարճատեւ բայց ծանր հիւանդութենէ մը ետքը վախճաներ է Թիֆլիսի մէջ։ Այս առթիւ յետագայ մանրամասնութիւնները կը հաղորդեն մեզ.— «Խորէն եպիսկ. Ստեփանէն վախճանուեց 60 տարեկան հասակում։ Նա ծնուած էր Կախէթում. ուսումն աւարտել էր Մոսկուայի համալսարանի լեզուագիտական մասնաճիւղում 60ական թուականներին։ Կրօնական սքեմը հագաւ նա 70ական թուականներին. դրանից առաջ Խորէն Ստեփանէն վարում էր Թիֆլիսում իր հիմնած Նորաշէնի եկեղեցական-ծխական աղջկանց ուսումնարանի տեսչի պաշտօնը։ Իր վարդապետութեան ժամանակ նա հրատարակում էր մի ամսագիր, որի դադարումից յետոյ 1884 թւին. բայց ինքը հիմնեց մի նոր ամսագիր Մանկավարժանոց անունով։ Առաջին ամսագրի հրատարակութիւնը աւելի երկարատեւ եղաւ, (15 տարի) քան թէ երկրորդինը (2 տարի)։ Մեր եպիսկոպոսների մէջ Խորէն Ստեփանէն յայտնի էր իբրեւ ամենալաւ լեզուագէտներից մէկը. ռուսերէնին, օրինակ, նա տիրում էր իր մայրենի լեզուի պէս։ Նրա գրական աշխատանքներից յայտնի է, բաց ի վերոյիշեալ ամսագիրներից, Մովսէս Խորենացու աշխարհաբար թարգմանութիւնը, իսկ ռուսերէնից թարգմանած ունի Լեւ Տոլստոյի «Կրէյցէրի Սոնատը» վէպը։ Խորէն Ստեփանէն յայտնի էր նաեւ իբր ինքնուրոյն քարոզիչ։ Վերջին տարիներս հանգուցեալ եպիսկոպոսը վարում էր Ղրիմի Ս. Խաչ վանքի վանահօր պաշտօնը։ Հոկտեմբեր ամսին նա գնացել էր Ս. Էջմիածին և այնտեղից Թիֆլիս վերադառնալիս մրսել էր ճանապարհին. հասարակ հարբուխ փոխուել էր ինֆլուէնցայի, որին դժբաղդաբար չէր կարողացել դիմանալ նրա առանց այն էլ քայքայուած առողջութիւնը։ Հանգուցեալ Սրբազանը 25,000 ռուբլու կտակ է թողել զանազան բարեգործական նպատակներով, կտակը պիտի գործադրուի 130 տարի յետոյ, երբ յիշեալ գումարը կը դառնայ 4 միլիոն ռուբլի։ Կտակակատարները լինելու են Ներսիսեան դպրոցի Հոգաբարձուները։

—Եգիպտոսի Առաջնորդ Այվազեան եպիսկոպոսի պաշտօնը վաւերացնող Պէրաթը Պատրիարքարան յանձնուած ըլլալով, Ն. Սրբազնութիւնը տասը օրէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպ ի իր պաշտօնատեղին։

—Պանտրմայի Առաջն. տեղապահ Թաթուլ Վրդ. Դուրեան շաբաթ առտու մայրաքաղաքս ժամանեց։

—Կրօնական Ժողովը ու Նպաստից Յանձնաժողովը վաղը պիտի գումարուին Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին։

—Գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է Բ. կարգի Օսմանիէ պատուանշան շնորհել Վսեմ. Ստեփան փաշա Ասլանեանի։ Ստեփան փաշա՝ թէ՛ իբրեւ զինուորական ճարտար բժիշկ՝ Տէրութեան մատուցած իր բազմամեայ ծառայութիւններովը և թէ՛ իբրեւ Պատրիարքարանի Ժողովոց անդամ ու երբեմն ալ ատենապետ՝ ազգ. շրջանակի մէջ վայելած համարումովը, յարգելի դէմք մը կը գրաւէ, և կայսերական բարձր գնահատման այս հաւաստիքը որուն կ'արժանանայ, ջերմ խնդակցութիւններ կը պատճառէ, որոնց կը կցենք մեր շնորհաւորութիւնները։

—Տնտեսական Խորհուրդը իր նախընթաց ուրբաթ օրուան նիստին մէջ դարձեալ զբաղեցաւ Պատրիարքարանի ելմտացոյցի խնդրով, և խորհրդակցութիւն կատարեց հասոյթի նոր աղբիւրներ հայթայթելու համար։ Խորհուրդը իր այս խորհրդակցութեանց վերջնական տեղեկագիրը պիտի պատրաստէ յառաջիկայ նիստին, Վարչութեան մատուցանելու համար։ —Տնտեսական Խորհուրդը նկատելով որ ներկայ տարւոյ մէջ ազգային ուղղակի տրոց գանձումը գոհացուցիչ արդիւնք մը տուած չէ, որոշեց պաշտօնական ծանուցմամբ հրաւիրել բարեսէր ազգայինները, վճարելու իրենց ազգային տրոց պարտքը, երբ ներկայանայ հաւաքիչը։ — Ֆէրիգիւղի Թաղ. Խորհուրդը եկեղեցւոյ շէնքին խարխուլ ու վտանգաւոր վիճակը նկարագրած և անմիջական տնօրէնութիւն խնդրած էր։ Խորհուրդը նկատելով որ անցեալ տարի այս շէնքին մասին հարկ եղած ճարտարապետական քննութիւնը կատարուած և պէտք եղած առաջարկութիւնը եղած է արդէն Ազգ. Վարչութեան, որոշեց կրկնել իր այդ առաջարկութիւնը։

Հեռագիր Այսօրուան

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԸ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 9 դեկտ.— Նիքոլա կայսրը կատարելապէս ապաքինած է և Պետերսպուրկ պիտի երթայ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.—Տէվէթ զօրավարը դէպ ի Բարեյուսոյ գաղթավայրին հիւսիսային կողմը կ'երթայ։ Անգլիացի Նոքս զօրավարը անոր ետեւէն ինկած է։

—Աֆրիքանտէրներու համաժողովը՝ Բարեյուսոյ Գլուխին մէջ գումարուած՝ դատապարտեց բարբարոսութիւնը Թրանսվալի անգլիական պատերազմին որ դրամատէրներու խումբի մը հաշուին կը կատարուի։

—Տքդ. Լէյտս վաղը Լա Հէյի մէջ պիտի տեսնուի Հոլանտայի արտաքին գործոց նախարար Պօֆօրի կոմսին հետ։

—Կ'ըսուի թէ Պ. Քրիւկէր ետ կեցած է իրաւարարութիւն ձեռք բերելու համար ուրիշ մայրաքաղաքներ դիմում ընելէ։ Լա Հէյի մէջ դէպքերուն հետեւանքին պիտի սպասէ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

ՍՈՖԻԱ.—Պ. Ռատոսլավով յաջողած չըլլալով, նոր նախարարութեան կազմութիւնը յանձնուեցաւ Պ. Կրէքովի։

ՎԱՐՁՈՒ

Ապարդըմաններ կան Շիշլի, Թրամուէյի ճամբուն վրայ, Օսման Պէյի քազինօէն անմիջապէս յետոյ։ Իւրաքանչիւր ապարդըման կը բաղկանայ 3 և 6 սենեակներէ. ունի նաեւ սպասաւորի և արդուկելու համար սենեակներ։ Տարեկան համեմատ 20-55 ոսկի։ Ջուրը առանց փոխարինութեան կը տրուի։

Դիմել դռնապանին։ 27—30

ՊԱՐՏԷԶԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ!!!

Պահչէ Գափու Պին Պիր չէշիտ վաճառատան կողմէ վերջերս հրատարակուած բանջարեղէնի, ծաղիկներու, հունտերու, ծաղկի սոխերու, արհեստական պարարտի և այլնի նկարագրիչ և հրահանգիչ քաթալօկը ի գին 2 ղրուշի կը ծախուի։

Վերոգրեալ ապրանքներէն առնողներու ձրիաբար կը տրուի։

Ընտիր, Հոտաւէտ, Խնայողական

ԹԷՅ ԹԷՅ
ԹԷՅ ԹԷՅ
ԹԷՅ ԹԷՅ

MARQUE DEPOSÉE

Ամէն տեսակ թէյերու նոր բերքերէն մեծ քանակութեամբ հասած է ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ վաճառատունը։ Թէյի սիրահարներն ու ամէնէն փափկաճաշակներն իսկ վերջին ծայր գոհ պիտի մնան այս թարմ թէյերէն, որոնք ընտիր, առողջապահիկ և հոտաւէտ ըլլալով հանդերձ անմրցելի ըսուելու աստիճան աժան են։

Գաւառներու յաճախորդք թէյ գնելու համար պէտք չունին անձամբ գալու, նամակով թող դիմեն ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ վաճառատուն, ուր ամենամեծ խնամքով, զգուշաւորութեամբ կը գործադրուին ամէն կարգի յանձնարարութիւն մեծաքանակ և փոքրաքանակ։ Դիւրութեան համար՝ թէյերուն փոխարժէնը կարելի է վճարել նաեւ երբ ապրանքները բեռցուին ու Քոնոշիմէնթօն ներկայացուի գնողին։ Կեղծ թէյ չգնելու համար հաճեցէք ուշադրութիւն ընել վերի մարքային և ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ անուան։ Կեդրոնատեղին՝ Կ. Պոլիս, Պահճէ Գափու, Ճէլալ Պէյ Խանի դրան կից, թիւ 10. Կ. Եավրուեան Ց. Իսագուլեան մեծ վաճառատունը։ 15

REVUE ENCYCLOPÉDIQUE
1900, դեկտ. 1 (թիւ 378)

Լ'Էկլիզ Ս. Բիէռ.—Լէ րէօրլ տը բոաչիոն ֆրանսէզ.—Լէ զ'Օրիժին տը լա մոնէ.—Լ'Ալժէրի է լը Սահարա.—Նէքրոլոժի, Աքատէմի, Բէբլոտիք, Լիվռ։ Այս թիւը զարդարուած է բազմաթիւ պատկերներով և կը ծախուի 50 սանդիմ։

ԱԶԴ.—Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութիւն

Հանր. Պարտքի վարչական Խորհուրդը օսմ. փոխառական պարտքերու պարտաթուղթ ունեցողներուն կը ծանուցանէ թէ 1881 դեկտ. 8)20 կայս. Իրատէին Ե. յօդուածին Ե. հատուածին համաձայն այն ամէն կտրօնները որոնք վեց տարուան մէջ չեն գանձուած, պիտի ջնջուին։ Հետեւաբար այդ տրամադրութեան համաձայն պայմանաժամը 1895 մարտ 1)13էն լրացող 23 թուակիր կտրօնները եթէ մինչեւ 1901, մարտ 29)13 չներկայացուին, ջնջուած պիտի համարուին։

* * *

Հանր. Պարտքի վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ 4% բրիօրիթէ փոխառութեան պարտաթուղթեր ունեցողներուն թէ, այն ամէն կտրօնները որոնք, 1890 ապրիլ 15)27ի կայս. Իրատէին ԺԴ. յօդուածին համաձայն, վեց տարուան մէջ չեն գանձուած, պիտի ջնջուին։ Հետեւաբար յիշեալ պարտաթուղթերուն թիւ 9 կտրօնները, որոնց պայմանաժամը լրացած է 1895 մարտ 1)13, եթէ մինչեւ 1901 փետր. 28)13 մարտ չներկայացուին, ջնջուած պիտի համարուին։

Կ. Պոլիս, 18)1 դեկտ. 1900 2—14

ՍԳՕԹԻ ՄՈՌՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 18 սեպտ. 1888

Պարոնայք Սգոթ եւ Պօուն,

Ցորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգոթի օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլային եւ անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ եւ յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու Մօռուի ձկան իւղէն եւ կը յանձնարարեմ զայն։

Տր. Ա. ԱՆՏՐԷԱՍԵԱՆ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ՇԻՐՔԷԹ ԽԱՅՐԻՅԷ ԻԼԱՆԸ

Շիրքէթ Խայրիէ հիսսէէլէրինտէն պազըլարընըն 1305 սէնէսի ֆա'իզ վէ թէմէթթիւ վէ թէմէթթուաթ փէվզէլատէսի անհասըլ թագսիմընտան հէնուզ թալէպ վէ ախզ օլունմայանլարընտան վէ հալա ք. Շիրքէթ մէզքիւրէ նիզամնամէ'ի տախիլիսինին 58նի մատտէսինին ֆըգրա'ի ախիրէսինտէ «միտտէթինտէն իթիպարէն օն սէնէ զարֆընտա թալէպ օլունմայան ֆա'իզ վէ թէմէթթիւ պիր միւտտէթ թարինի իլէ իլան օլնուր վէ օ միւտտէթտէ տախի թալէպ օլունմազըսա հալտէ Շիրքէթէ մալ էտիլիր» տէյ'ի մուսարրահ պուլունտուղու մէյանի զիքր օլունան հիսսէլէրին սէնէ'ի մէզքուրէյէ ա'իտ ֆա'իզ վէ թէմէթթիւաթըլարը իքի այ միւտտէթ զարֆընտա ախզ օլնմատըղը հալտէ հիւքմ նիզամա թէվֆիգան Շիրքէթէ մալ էտիլէճէկլէրի իլագաստոր օլունուր մալիւմ օլմագ իւզրէ իլան օլունուր։

Ֆի 2 Թէշրինի սանի 1316. 2—20

ԳԱԼԱԹԱՍԱ ՎԱԳԸՐ ՊԷՕՅՈՒՔ ՄԻԼԼԷՔ ԽԱՆԸՆՏԱՔԻ

ՔԷՊԻՐ ՄԱՂԱԶԱԼԱՐ

Գատընլար, Գըզլար վէ Չօճուգլարա մախսուս հազըր էլպիսէլէր, պէեազ չամաշըր Թագըմլարը Թօհաֆիյէլէր վէ սայիրէ հազըրընտա

ՊԷՕՅՈՒՔ ԼԻՔԻՏԱՍԻՕՆ

1900 Նոյեմբեր 13 ՊԱԶԱՐ ԷՐԹԷՍԻ կիւնիւնտէն պէր իլէ սաթըշա պաշլանըլաճագ տըր։

Զիրտէքի մէվատը միւթէֆէրրիքէ իշպու սաթըշտա տախիլ պուլունաճագլար տըր։

Ֆանէլա, Չօրապ, Մէնտիլ, Ֆիսթօլար, Գրավաթլար, Կէօմլէքլէր, Ֆիլուլար, Քունտան վէ բիքէտէն եաթագ էօրթիւլէրի, Գօրսէլէր, Շէմսիյէլէր, Էլտիվէնլէր, Էլ Չանթալարը վէ Թազօգլար, Էլ Սիլէճէքլէրի, Սօֆա թագըմլարը, Եաթագ էօրթիւլէրի, Մանթօլար, Պէրթէլէր, Հալըլար, Էնվայի քումաշ վէ իբէք գումաշլար վէ սայիրէ։

Եունտան օլարագ բէք չօգ Բարչալար մէճճանէն տէնիլէճէք սուրէթտէ ֆիրուխթ օլունաճագ տըր։ 6—10

ՍԹԱՐ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ

Հաստատեալ յամին 1843

Ապահովեալ Դրամագլուխք անգլ. ոսկի 17,000'000

Ընկերութեան մաթեմաթիքական պահեստները՝ իր ապահովագրութեանց լենութեան և կարեւորութեան համեմատաբար հաշուուած ըլլալուն, Թուրքիոյ մէջ գործող և ՈՉ ՄԷԿ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԿՐՆԱՑ ԱՅՍ ՄԱՍԻՆ ԳԵՐԱԶԱՆՑԵԼ ՍԹԱՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ։

Բաղդատական ցուցակ սակագնոց ի դէպ մահու 1000 ոսկւոյ ապահովագրութեան համար

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ	ՏԱՐԻՔ			
	35	40	45	50
ՍԹԱՐ ոսկի	27.96	32.46	38.90	47.50
Ամերիկեան ընկ.ք »	28.11	33.01	39.55	48.48
Ֆրանսական ընկ.ք »	30.70	35.90	42.60	51.60

ՍԹԱՐի գիները ամէնէն աժանն են

Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Պոլիս, Պահճէ Գափու, Անանիասի խան, 20, 21, 22

ԱՆՈՒԱՑԻ ԶՕՐԱՒՈՐ ԴԵՂ

25 ոսկի պիտի վճարուի այն անձին, որ Պարթիլայի ջուրը գործածելէ վերջ ակռայի ցաւ կամ ակռայի նեխութիւն ունենայ։

Գինը 4 ղրուշ։

Կ. Պոլսոյ մէջ ընդհ. կեդրոնատեղին է Ժ. Ռիբէլ, Պոլիս, Քէօբրիւլի խան Թիւ 26. նաեւ Վէզնէճիլէր, Հասան Պոշնակ. Իզմիրի մէջ Շաւրվան փողոց. Միւտէրիզէվրէ փողոց. Նազիլլիի մէջ Իպրահիմ Քարծիէ։ 3—10

ՏՈՔԹԷՕՐ Ց. ԱՐԱՊԵԱՆ

Ծանօթ ատամնաբոյժ Բարիզի
Ի Սիթէ տը Բերա, Թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ը. Թ.)։ Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրքէճի դեղարան Նալբաս։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

Աղքատաց ձրի 490

ՈՒՄՈՒՐՃԱՅԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ

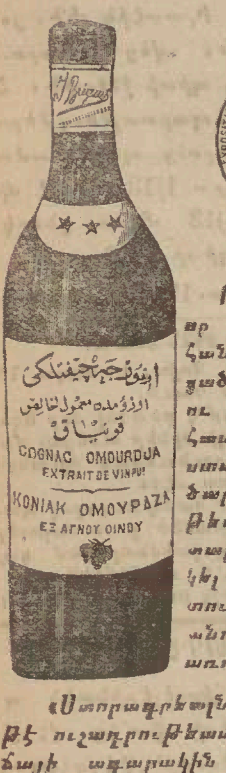

MEDAILLE EXPOSITION
BRUXELLES 1897

Ումուրճայի Գործարանը որ Պրիւքսէլի Արուեստահանդէսէն շքադրամ ստացած է, չուզեր իր անարատ ու լաւ արտադրութեանց համար քիչ ատենուան մէջ ստացած վարկը ուրիշ գործարաններու պէս ճշմարտութեան հակառակող յայտարարութիւններով հռչակել. միայն սա լուրջ ճշմարտութիւնը կը ներկայացնէ անոնց որ հոգածու իրենց առողջութեանը։

«Ստորագրեալներս կը յայտարարենք թէ ուշադրութեամբ քննած ենք Ումուրճայի ագարակին գործարանին արտադրութիւնները որոնք 1897ին Պրիւսէլի Արուեստահանդէսին շքադրամին արժանացած են։ Արդարեւ գործարաններու մէկ քանի արտադրութիւնները միայն եթէ քննուին, արդիւնքը շատ սահմանափակ կ'ըլլայ. բայց նկատողութեան առնելով Հանրային Պարտքի վարչութեան ծանուցագիրները թէ Ումուրճայի Գործարանին արտադրութիւնները անարատ գինիներէ շինուած են, նաև նկատողութեան առնելով այն պարագան թէ նոյն վարչութիւնը լուրջ ձեռնարկներ կ'ընէ իր հասոյթները ապահովցնելու համար, կը հաստատենք թէ նոյն Գործարանին բոլոր արտադրութիւնները անարատ գինիէ շինուած են. հետեւաբար տուինք ներկայ վկայականը։»

Վեհ. Սուլթանին քիմիագէտներէն
Պոնկովսքի, Սինկրոս ու Տոքթ. Ծանճի

Այդ արտադրութիւնները անարատ ըլլալուն համար զինուորական հիւանդանոցներու մէջ կը գործածուին։

Վաճառուած տեղերը.— Ընդհանուր կեդրոնատեղի Ղալաթիա Քարանթինա փողոց Թիւ 4, Եվտոքիոս էֆ. Թուրաճօղլու և Պոլիս Հասըր Իսկէլէսի Նիքոլաքի էֆ. Կէվէնճիօղլու։ Դիւրութեան համար մեծ ու փոքր ամաններու մէջ ալ կը ծախուին։ Օղիներուն գինն է օխան 10 ղրշ. 7 ու 5 տարուան քոնեաքներուն՝ 13. 9 ու 6 տարուան գինիներուն՝ 3։ Կը ծախուին նաև Պոլիս կամուրջին գլուխը Սուքէնեան վաճառատունը, Լանկա, Թուլումպա մէյտան ձեթավաճառ Քիրեաքօի վաճառատունը գին 4 ղրուշի։ Սիրքէճի՝ Հանրային Պարտքի վարչութեան նախկին շէնքին մօտ՝ Միլաս։ Հասըր Իսկէլէսի ծխախոտի մաքսատան մօտ՝ Զիրօնկէլոս։ Պոլիս Պալըք Բազար Բէնիրճի փողոց՝ Նորկի Բասքալիտիս։ Ղալաթիա՝ Քօօբէրաթիվ Ընկերութեան վաճառատունը։ Ղալաթիա Սանտըգճըլար՝ Քոսթի Միքա, Խարաճճը փողոց՝ Միխալաքի Թիքրիտի ու Քիւրէքճիլէր՝ Եանի Ցոթոբուլօ։ Բերա Մեծ Փողոց Անատոլու խան Գառնիկ Սիմոնեան և Շիշլի Օսման Պէյ քաղինոյին հանդէպ Բէրիքլի Վալիատի։ Նաև բոլոր նպարավաճառներու, դեղարաններու, հանրային պարտէզներու մէջ և Վոսփորի ամէն կողմերը։

ՍԻՆԿԷՐ

ՅԱՑԹԱՑԹԻՉ ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատեայ տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400էն աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի մեքենաներուն միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկէր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝ ԲԵՐԱ, Շիշլի ճամբայ, Ղալաթա Սէրայի դիմաց։

ՂԱԼԱԹԱ Սինկէր խան, Թիւնէլին ետեւ. Թրամվայի կայարանին դիմաց։

ՍՏԱՄՊՕԼ Սուլթան Համամ Թիւ 2. Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Սթասիոնին դիմաց Թիւ 13։

ՎԵՆՍԱՆ ՖՕՅԱՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲԺԿՆ. ԵՒ ԱԿՆԱԲԺԿՆ. ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ
Կ. Պոլիս, Պաճճէ Գաբու, Ճէլալ Պէյ խանի քովը, թիւ 1.
Զիֆտէ Սէյէր մաղազար

Վերոյիշեալ վաճառատան մէջ ակնաբուժական և վիրաբուժական ամէն տեսակ գործիքներ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ կը վաճառուին։ Ամէն տեսակ կակուղ և կարծր լաստիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, աճուկի կապիչներ (զարգ պաղը), տեսակ տեսակ գրեխներ (շիրինկա), ելեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադէտներ (միքրոզգոբ) փոքր և մեծ մանրադէտի ապակիներ, նոր տեսակ ոսկի ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ։ Գիները խիստ աժան։

ԼԱՆԿՔՌԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 127 միլիոն. | 1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 220 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Գ. Պ. Կոմս Էտմօն Զիչի, Կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռուտոլֆ Հօեօս, Դեր-Նախագահ.
» Ժօզէֆ Հօեօս, Կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գուլոման Նագօ, » » » »
» Անթուան Բրոքէշ տ'Օսթէն.
Թէոտոր Քոնձէն
Ժան տը Վէնքհէյ-Ինկէնհայն

Կառավարութեան Քոմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄԻՒՔ, Կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՑԻ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն։
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 202

Ի՞ՆՉ ԿԵՐՑՆԵՄ ՏՂԵԿԻՍ

Տղաք երբ հինգ վեց ամսու ըլլան, մայրերը անոնց լաւ սնդարար ուտելիք գտնելու հետամուտ կ'ըլլան, ինչ որ շատ բնական է, ըստ որում, մայրական կաթը որչափ ալ առատ ու զօրաւոր ըլլայ, այլեւս անբաւական կը դառնայ տղոքն սնուցանելու, երբ վեց ամսու ըլլան անոնք։ Բարիզի ամէնէն հռչակուած բժիշկը Տքթ. Ֆալիէռ, նկատողութեան առնելով այս կարեւոր խնդիրը, երկար փորձերէ ու զննութիւններէ վերջ, յաջողած է հնարել տղոց համար առաջին կարգի սնունդ մը, ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌ անուամբ, որ Բարիզի, Լոնտոնի և Վիէննայի Բժշկական Համալսարաններէն գնահատուելով, բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհին մէջ ընդհանրացած է։ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը շօքօլայի պէս խիստ քաղցրահամ է և միեւնոյն ժամանակ վերջին աստիճան սնդարար ու կազդուրիչ. մայրական կաթին կրկին անգամ սնունդ կը պարունակէ, զոր ուտող տղաք կը սնանին, կ'ուժովնան, կ'աճին, կը կայտառնան, շուտով ոտքի կ'ելլեն և առանց հիւանդանալու ակռայ կը հանեն։

Հազարաւոր օրինակներ կ'ապացուցանեն որ Ֆոսֆաթին Ֆալիէռով մեծցող տղաք, քաջողջ, ուժեղ, զօրաւոր և կայտառ մարդիկ եղած են ապագային։

Ամէն հասակէ անձինք անհրաժեշտ է որ գործածեն այս սքանչելի սնունդը։ Մանաւանդ ծերեր, հիւանդութենէ ապաքինողներ, ծծմայրեր ու նիհարներ, որոնց վերջին աստիճանի ոյժ, սնունդ և կորով կու տայ։

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններուն ու դեղի մթերանոցներուն մէջ
9—26

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիրգօրիան	10500	Ֆլավիան	3500
Ռումէնեան	10500	Եմիրջիըն	3500
Քեաղբիան	10500	Ճըրժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատելֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Ածէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անատոլուզիան	2500
Պոստոնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ծալէրնիան	3700	Մինծօ	900
Վավօնիան	3700	Օպօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ծապիան	3500		

Ապրանքք տեղերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ հին տեղը մաքսատան
600

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	27 000 000
Պահեստի դրամ	»	52 002 500
Տարեկան հասոյթ	»	70 339 912

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագիններով։ 214

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ. Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Ընանիխիւ խան. 20 21 22

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ^ր Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
(Եանեի գարեջրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զրպուճեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատարապիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորաձեւ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ ազդեցներու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամհանութիւն։

Ց. Գ. Ձմեռները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Ծանօթ.—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ 11 197

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իբոֆոսֆիթը։ Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԼԸ (սըրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՅ ՅԱՐՁԱԿՈՂ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՅՐԼ 531

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գոմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէրթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաքֆօ	1113
Անձէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիքիօ	1735
Արքօսգօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1198
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	2720	Միլօ	1057	Սրէրօ	1200
Բօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրատօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտալօ	5540	Օձիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Դէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրրիտօ	487
Դալիբսօ	1337	Էրագօ	1841	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասրօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Զիրակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէրանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Խէնօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Իակօ շոգենաւը, Նաւապետ Եէյց. ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՃՕ
Թիւ 23—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

COMP RUSS
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շոգենաւաց երթեւեկութիւնք

Կշ. 28 11 Օտէսա ժամը 4էն յետ միջօրէի.
Կշ. 29 12 Իզմիր, Փիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10էն միջօրէէն առաջ (ճամբորդելով Աղեքսանդրիա, [illegible], Փէրսին եւ Քիոս).
Եշ. 30 13 Օտէսա ժամը 10էն միջօրէէն առաջ
Եշ. 30 13 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 4էն յետ միջօրէի.
Ուր. 1/14 Օտէսա ժամը 4էն յետ միջօրէի.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
[illegible]
Դեկտ. 10էն Միջօրէի, Անատոլ. եզերքէն
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Դեկտ. 11էն Միջօրէի, ուղ. Մարսիլիա։
Ճամբորդ ուղղակի Փարիզ համար.
Առաջին կարգի 245 ֆրանք. 2րդ կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարակէօյ, փողոց 51։ Թ. ՑԵՐՈՒԼ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻ
[illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Իվէռնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12952	Վէրլա	3229
Քամփանիա	12950	Պավլա	2945
Ուլթանիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիրրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Ծամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Ուրտոնիա	7269	Շէրպուրկ	1614

Դիմել առ ԺՈԼԻ և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seager
Մէյմանէթյի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց 255

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]	1500
[illegible]	3000	[illegible]	1500
[illegible]	3500	[illegible]	

Դիմել առ Ժ. Վ. Վիթօլ և Ընկ.
Ուէքթօլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվըրփուլ

Արտօնատէր՝ ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՄԵԱՆ

—)(113)(—

ԹԷՈՏՈՐ ՈՒԱՏՍ—ՏԸՆԹԸՆ

ՕԼՈՒԻՆ

ԺԴ.
ՍԻՆՖԻԻ ԱՆԱԿՆԿԱԼ ՊԱՏԱՀԱՐԸ

2

Որովհետեւ խրճիթը պիտի քնանայի և չէի գիտեր թէ ի՛նչ դեր կրնայի խաղալ Սինֆիի երիտասարդական յիմարութեան մէջ, սպասաւորներուն ըսի որ որ և է նամակ եթէ հետեւեալ առտուն ամարանոց հասնէր, խկոյն խրճիթ ղրկէին եթէ ես վերադարձած ալ չըլլայի։

Գրեթէ նոյն ժամուն՝ ուր առաջին անգամ խրճիթին դուռը զարկած էի Ուինիիին հետազօտութեան սկսելուս, հոն կեցայ դարձեալ։ Դուռը կղպուած չէր, հրեցի և բացի զայն։

Տեսարանը որ աչքիս առջեւ պարզուեցաւ՝ ճիշդ ու ճիշդ կրկնութիւնն էր անոր, զոր տեսած էի առաջին անգամ այդ տանիքին տակ մտնելուս, այն ատեն որ չէր թուէր որ իրական կրնար ըլլալ. յիշողութեան քմահաճոյք մը կը թուէր ըլլալ. միեւնոյն երկար ցած սենեակը, միեւնոյն ծանր գերանները ձեղունին վրայ, միեւնոյն երեք աթոռները ճիշդ այն տեղը ուր դրուած էին ան ատեն, միեւնոյն սեղանը և անոր վրայ ալ սազն ու աղեղը։ Կարմիր կրակ մը կը վառէր, վրան ալ թէյամանը դրուած էր, նոյն ատենուան թէյամանը։ Պատերուն վրայ կը գտնուէին միեւնոյն պատկերները, և կրակին դէմ նստած էր միեւնոյն աթոռին վրայ, կնոջական երիտասարդ կերպարանք մը,—ոչ թէ Ուինիին կերպարանքը, այլ Սինֆիինը, անորինէն բարձր և անորինէն մեծ, արմուկները ծունկերուն վրայ կրթնցուցած, և երեսը ձեռքերուն մէջ առած մտախոհ։

Վայրկեան մը ամբողջ զանի դիտելէ յետոյ, մօտեցայ անոր, և ձեռքս իր ուսին վրայ դնելով, Սինֆի, ըսի, բարի տեսութիւն մը այս լողորդ պարոնին համար։

Ձեռքիս հպումին սարսուռ մը անցաւ կարծես իր բովանդակ մարմինին վրայէն. վեր ցատկեց ու երեսս նայեցաւ մոլեգին։ Դիմագիծերը կծկուեցան սոսկումէ, ինչպէս եղած էին Ուինիիի դիմագիծերը միեւնոյն տեղը և միեւնոյն պարագաներուն տակ։ Ճիշդ միեւնոյն սոսկալի բառերը ինկան ականջիս։

—Իր զաւակները թափառական ըլլան ու իրենց հացը մուրան. և ամայի տեղուանք երթան փնտռել զայն։

Ետոյ տախտակամածին վրայ ինկաւ զգայազիրկ։

Ի սկզբան այնքան զարմացայ, զարհուրեցայ ու ապշեցայ որ չկրցայ կեցած տեղէս շարժիլ։ Ետքը ծունր դրի, և իր թեւերը վերցնելով՝ գլուխը ծունկիս վրայ դրի։ Պաղ մը սոսկումի արտայայտութիւնն իր տժգոյն դիմագծերուն վրայ՝ դրոշմուած էր, մարմարիոնի մէջ քանդակուածի պէս։ Ջուրի կոյժ մը որմէ թէյամանին մէջ ջուր կը լեցուէր, տախտակամածին վրայ դրուած էր. անկէ քիչ մը ջուր առնելով երեսին սրսկեցի։ Դնդերները թուլցան, աչքերը բացաւ, տենդը անցած էր։ Ճանչցաւ զիս, և անմիջապէս նախկին աներկիւղ ժպիտը զոր այնքան աղէկ կը ճանչնայի՝ անցաւ դէմքին վրայէն։ Ռոնային ըսածները անէծքին և հագուստներուն գոման վրայով բացատրուած կ'երեւային հիմա։ Ուինիին տձեւոր ճակատագրին վրայ երկարատեւ խոկումներ խանգարած էին իր միտքը։

—Աղջիկս, քաջարի աղջիկս, ըսի, այսքան խորունկ կերպով զգացի՞ր ուրեմն մեր տրտմութիւնը։ Այսքան լիովին մասնակից եղա՞ր Ուինիիին տառապանքներուն որ ջիղերդ վերջապէս տեղի տուին։ Համակրութեան երեւէն է որ կը տառապիս, Սինֆի. խեղճ Ուինիիին մեծ մարտիրոսութեան պատճառով է որ կը տառապիս դուն։

—Ո՛չ, այդ չէ, ըսաւ, բայց որքան, վախցուցած ըլլալու եմ զքեզ։

—Ելաւ նստաւ աթոռին վրայ, շատ աւելի կորովի կերպով որքան չէի սպասեր այդ տեսակ տենդէ մը յետոյ։

—Շատ տխուր եմ, ըսաւ. ուսիս վրայ ձեռքիդ անակնկալ հպումն էր որ այս բանին պատճառ եղաւ։ Կարծես բորբոքեց զիս ու յետոյ արիւնս եռացուց. եթէ միայն տեսած ըլլայի դուռնէն ներս մտնելդ, տենդը չպիտի ունենայի։ Բժիշկը ըսաւ ինծի թէ տենդը ալ անցած էր և վստահ եմ թէ այլ ևս վերջինն է այս։ Վաղն առտու կանուխ ինծի հետ Նօքըրս Լին պէտք է գաս։ Կ'ուզեմ որ գաս այն միեւնոյն ժամուն որ առտն մեկնեցանք երբ ջանացինք այն առտուն Ուինիին գտնել։

—Ուրեմն Ռոնային պատմութիւնը ճշմարիտ է, մտածեցի։ Իր սխալը սա է որ Նօքըրս Լին պիտի երթայ ամուսնանալու համար։

—Օդը ճիշդ նոյն'ը պիտի ըլլայ. ըսաւ, և երբ հասնինք Նօքըրս Լին ուր երկուքդ միասին կը նախաճաշէիք, կ'ուզեմ սազը զարնել և երգել ճիշդ ինչպէս ըրի ան ատեն։

Բնաւ ակնարկութիւն չ'ըրաւ հարսնիքի։ Ոտքի ելլելով և եռացող ջուրը կուժին մէջէն թէյամանին մէջ թափելով՝ թաս մը կ'ըսէ ինծի շարունակեց, թէ երբ սազս զարնեմ վաղը, ու երգեմ Նօքըրս Լինի քով, պիտի տեսնես այն պատկերը զոր կ'ուզես տեսնել, Ուինիիի կենդանի ոգին։

—Նորէն հարսնիքի ակնարկութիւն չկայ, մրմնջեցի, բայց անտարակոյս այդ ալ պիտի ըլլայ հիմա։

Ռոնա Պոսուէլի խօսքերը մտքէս չէին ելլեր բնաւ, և կը զարմանայի թէ երբ արդեօք պիտի սկսէր խօսիլ Նօքըրս Լինի մէջ ըլլալիք հարսնիքին վրայով։

Բայց ատոր վրայ երբեք չխօսեցաւ, միայն ատեն ատեն երբ մեր մէջ խօսակցութիւնը կը նուազէր, կը լսէի իր մրմունջը. պիտի տեսնէ ամէն բան ինչպէս տեսաւ ան ատեն և այնուհետեւ ալ մնաք բարով յաւիտեան։

Վերջապէս յարեց. վերի երկու սենեակները շտկած եմ քնանալու համար. մին քեզ և միւսն ինծի համար։ Առտուն ճիշդ ատենին պիտի ձայն տամ քեզի։ Գիշեր բարի։

Զիջեցայ այս բաժանման ու մտածումներուս հետ առանձին մնալուս վրայ։ Երբ անկողին մտայ, արթուն մնացի յիշելով այն տեսարանը զոր տեսած էի խրճիթէն ներս մտնելուս։ Ուրիշ բացատրութիւն չկրցայ գտնել ատոր բայց միայն սա թէ Ուինիֆրէտի ողբերգութիւնը չափազանց խորապէս յուզած էր Սինֆիին համակիր հոգին։ Իր երեւակայութեանը տիրած էր Ուինիֆրէտին յիմարութեան նոպային մէջ գտնուած մէկ վիճակը և անանկ խանգարում մը պատճառած էր իր ջղային դրութեան որ խորշումի պարզ կախարդանքով մը իր դէմքը այդ խորշումը կը նմանցընէր ճիշդ ինչպէս Ուինիֆրէտի դէմքը ծովեզրին վրայ սոսկումի տեսարանը նմանցուած էր։

3.

Արշալոյսը ծագած չէր դեռ երբ դուռը զարնուելուն ձայնէն արթնցայ այն երազայոյզ քունէն, որ աչքերս գոցած էր վերջապէս։ Երբ Սինֆիին ձայնը լսեցի, Ռոնա Պոսուէլին խօսքերը նորէն միտքս եկան։

Տեսայ որ ամարանոց պէտք էր վերադառնալ՝ լոգնալու համար։

Զիս ընդունող ծառան թունդ ելած՝ հարցուց թէ ի՞նչ կար։ Կանուխ ելնելուս պատճառը տալէ՝ յայտնելով իրեն թէ պարզապէս Նօքըրս Լին պիտի երթայի արեւածագը դիտելու։ Ինծի տուաւ նամակ մը որ առջի իրիկունը եկած էր, և որ սխալմամբ Գառնարվոն ղրկուած էր։ Որովհետեւ վրայի գիրը նոր էր ինծի համար, ապահով եղայ որ անկարեւոր նամակ մըն էր օտարականէ մը եկած, և զայն գրպանս դրի առանց բանալու։

Թարգմ. ՀՐԱՆՏ ԽԱՆՃԵԱՆ

(Շարունակելի)